

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja  
obce Abrahám (2007-2013)**



---

Na príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahám sa podieľal tím pracovníkov spoločnosti Premier Consulting spol. s r.o.:

- Ing. Miroslav Švec – hlavný projektový manažér
- Radovan Prezmetsky, AAS – projektový manažér
- Ticiania Vanková – asistentka projektového manažéra



Lopata, Švec & Partners

Premier Consulting, spol. s r.o.

Hlavná kancelária: Hadovská cesta 870 • 945 01 Komárno • Slovak Republic  
tel. +421 35 7713585 • fax: +421 35 7714250 • e-mail: info@premier-consulting.sk

[www.eurofondy.sk](http://www.eurofondy.sk)

## Obsah

Vízia rozvoja obce Abrahám .....	4
1. Úvod .....	4
2. Ekonomické a sociálne východiská .....	6
2.1. Socio-ekonomická analýza .....	6
2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje .....	6
2.1.2. Ekonomická charakteristika .....	11
2.1.3. Občianska vybavenosť .....	15
2.1.4. Vzdelávanie a kultúra .....	18
2.1.5. Životné prostredie .....	19
2.2. Analýza realizovaných opatrení .....	21
2.3. SWOT analýza .....	22
2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja .....	23
3. Rozvojová stratégia .....	26
3.1. Ciele a priority .....	26
3.2. Opatrenia a aktivity .....	30
3.3. Opis rozvojovej stratégie .....	38
3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele .....	39
4. Finančný plán .....	40
4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie .....	44
4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia .....	44
5. Zabezpečenie realizácie .....	45
5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie .....	45
5.2. Monitorovanie a hodnotenie .....	46
5.3. Harmonogram realizácie .....	47
6. Záver .....	48

## Vízia rozvoja obce Abrahám

Víziou je obec využívajúca výhodnú geografickú polohu, zásobovaná všetkými druhmi energií s primeranou ekologickou záťažou, umožňujúcou hospodársky rast za podmienok trvale udržateľného rozvoja a využívajúca obnoviteľné zdroje energie. Obec s kvalitnou infraštruktúrou ponúkajúcou komunikačné, informačné a verejné služby na najvyššej úrovni, využívajúca úzku spoluprácu verejného, neziskového i podnikateľského sektoru a občanov obce.

### 1. Úvod

Uplynulá dekáda 20. storočia až po súčasnosť je ovplyvnená procesmi, ktoré výrazne predznamenal dynamiku a charakter premien spoločensko-politických, hospodárskych, sociálnych, sociálno-kultúrnych s celou škálou pozitívnych, ale aj problémových dopadov na spoločnosť. Významné sú nadnárodné súvislosti prebiehajúcich procesov, keďže sa netýkajú len jednej krajiny, ale sú súčasťou priestorovo širších premien, ktoré majú významné, prinajmenšom európske súvislosti. Premieta sa to, resp. odráža v európskych integračných procesoch, v hľadaní podôb štátnych i spoločných európskych postupov, pri riešení problémov, pri usmerňovaní vývojových procesov, pri hľadaní spoločných či koordinovaných politík.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je základným dokumentom, ktorým si obec pri výkone svojej činnosti zabezpečuje rozvoj svojho územia a o potreby obyvateľov.

Ide o strednodobý programový dokument, ktorý bol spracovaný na základe zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Pri spracovaní boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu. Aj napriek komplexnosti programu rozvoja nie je cieľom vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájsť na ne riešenie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahám je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojovom pláne a s metodikou na vypracovanie príslušného PHSR pre obce.

## Postup spracovania PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je účelovo spracovaný, najmä z hľadiska cieľov a priorít rozvoja SR a možností využívania fondov EÚ.

Postup spracovania PHSR je v súlade s Metodickou príručkou uverejnenou Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja, sekciou regionálnej politiky. Samotnú chronológiu prípravy a vypracovania možno popísať nasledovne:

- 1) Vypracovanie **socio-ekonomickej analýzy obce**, v ktorej boli identifikované tendencie súčasného socio-ekonomického vývoja obce. Analýza bola zameraná na oblasti: rozvojový potenciál, ľudské zdroje, ekonomika, občianska vybavenosť, vzdelávanie a kultúra a životné prostredie.
- 2) Vypracovanie **analýzy realizovaných opatrení**, v rámci ktorej sa zhodnotili doterajšie skúsenosti predstaviteľov obce s implementáciou programov a podporou regionálneho rozvoja.
- 3) Vyhotovenie **SWOT analýzy**.
- 4) **Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja**, vychádza z identifikácie hlavných problémov, ktoré PHSR rieši a určenia potenciálu pre toto riešenie.
- 5) **Definovanie samotnej stratégie**. Tento bod priamo nadväzuje na SWOT analýzu s cieľom odstrániť, alebo zmierniť identifikované disparity pomocou využitia potenciálu reprezentovaného určenými faktormi rozvoja.
- 6) Vymedzenie opatrení a aktivít. Vychádza zo strategickej vízie obce, výsledkov analýz a stratégie PRO. V rámci aktivít ide o činnosti, ktoré budú v rámci vymedzených opatrení podporené. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority.
- 7) Definovanie merateľných ukazovateľov a **opis rozvojovej stratégie**.
- 8) Zostavenie finančného plánu. Východiskom boli disponibilné finančné zdroje obce a vymedzené opatrenia a aktivity.
- 9) **Definícia priorít a opatrení**.
- 10) Kompletizácia PHSR.
- 11) Schvaľovanie a publikovanie PHSR.

V rámci samotnej prípravy PHSR prebiehalo zhromažďovanie aktuálnych informácií a dokumentov, spracovanie, porovnávanie a hodnotenie informácií, organizačné zabezpečenie a spracovanie získaných podkladov obce.

Dôvodom pre vypracovanie programu rozvoja bola potreba komplexného strategického rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomického, kultúrneho a inštitucionálneho rozvoja, ktoré v územnom pláne nie sú riešené. Z tohto dôvodu sa pre obdobie nasledujúcich 7 rokov, t.j. s platnosťou do roku 2013 vypracúva nový komplexný plánovací dokument spĺňajúci aktuálne kritériá strategického plánu pre úroveň miestnej samosprávy, ktorým je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

## 2. Ekonomické a sociálne východiská

Finančná stabilita ekonomiky je výsledkom vzájomného pôsobenia situácie v reálnej ekonomike, vo finančnom sektore, na finančných trhoch a v platobnom systéme. Primárna je pritom úloha domácej reálnej ekonomiky. Určuje ju stabilita v jednotlivých sektoroch – vo verejnom sektore, v sektore nefinančných spoločností, v sektore domácností a v sektore zahraničného obchodu. Základná otázka vo vzťahu k finančnej stabilite je, či tieto sektory boli v rovnováhe a či výsledky ich hospodárenia vytvárali predpoklady na tvorbu potrebných rezerv a krytie ich finančných rizík, alebo naopak, či v ich finančnom hospodárení vznikali napätia, problémy s plnením záväzkov a riziká porúch. Tieto otázky vznikajú nielen vo vzťahu k súčasnej situácii, ale aj z hľadiska budúceho pravdepodobného vývoja vo vzťahu k udržateľnosti súčasného nastavenia parametrov ich hospodárenia. Ak sa z týchto hľadísk pozrieme na vývoj ekonomiky SR, môžeme konštatovať, že bol veľmi priaznivý z hľadiska vytvárania predpokladov na celkovú ekonomickú a finančnú stabilitu. V ekonomike začala pôsobiť daňová reforma, ktorá znížila daňové zaťaženie podnikov a zlepšila vnímanie podnikateľského prostredia na Slovensku zahraničnými investormi. Ďalšie reformy, dôchodková reforma a reforma zdravotníctva, mali z dlhodobého hľadiska prispieť k udržateľnosti verejných financií. V poslednom období rovnako pokračovala konsolidácia verejných financií. Prijaté reformy a opatrenia prispeli k zvýšeniu záujmu zahraničných investorov o investovanie na Slovensku. Rast ekonomiky sa zrýchlil, ale napriek tomu neboli v ekonomike prítomné známky prehrievania. Deficit na bežnom účte síce vzrástol, ale bol z veľkej časti financovaný priamymi zahraničnými investíciami. Tie vytvárali predpoklad na ďalší rast exportnej schopnosti a upevnenie vonkajšej ekonomickej stability.

### 2.1. Socio-ekonomická analýza

Sociálno-ekonomická úroveň regiónov Slovenska je determinovaná modelom uplatňovanej regionálnej politiky. Ekonomickou regionalizáciou možno vymedziť územné celky, ktoré majú zhodné ekonomické parametre a vytvárajú relatívne homogénny funkčný celok v ktorom pôsobia podnikateľské aktivity približne za rovnakých podmienok. Takýmito územnými celkami môžu byť trhové zóny koncentrácie ekonomických aktivít, alebo lokálne pracovné trhy, ktoré sa formujú na základe koncentrácie pracovných príležitostí vo sfére výroby, vo výrobných i verejných službách. Na území Slovenska v dôsledku predchádzajúceho vývoja lokálne pracovné trhy tvoria spádové územia miest, ktoré v strediskovej sústave osídlenia plnili funkciu stredísk obvodného významu. Sociálna oblasť je významne previazaná s ekonomickou oblasťou, parametre ktorej určujú v značnej miere i situáciu, stav v sociálnej oblasti regiónu. Sociálna situácia zachytáva predovšetkým stav v oblastiach sociálnej či hmotnej odkázanosti a nezamestnanosti.

#### 2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

Obec Abrahám leží v severozápadnej časti Podunajskej nížiny na juhozápade Slovenska. Abrahám leží na juhovýchodnom okraji Trnavskej pahorkatiny. Celú oblasť možno charakterizovať ako kultúrnu step prevažne odlesnenú. Katastrálne územie tvorí v prevažnej väčšine poľnohospodárska pôda.

Obec Abrahám sa s počtom obyvateľov (1061 obyvateľov, r. 2005) radí medzi stredne veľké obce juhozápadnej časti Slovenska. Obec tak musí zápasíť s určitými obmedzeniami (najmä rozpočtovými) avšak veľkosť obce poskytuje stále dostatok priestoru pre plánovaný a usmerňovaný rozvoj. Obec musí v súlade s vývojom celého regiónu posilňovať svoje silné stránky a naopak upustiť od aktivít, ktoré sú ekonomicky výhodné len v veľkých sídlach.

Poloha je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, ktoré sú determinantmi okolitého prostredia obce. Obec takéto okolité podmienky nedokáže ovplyvniť a musí ich chápať ako dané. Rozvoj v rámci Slovenska, kraja či okresu nie je zo strany obce plne ovplyvniteľný. Poloha obce má mimoriadny vplyv na ekonomiku ako aj na lokalizáciu podnikov sídlacích v obci alebo jej bezprostrednej blízkosti. Hlavným sídelným útvarom regiónu je hlavné mesto Bratislava, vzdialené od obce približne 45 km. Obec Abrahám sa nachádza v blízkosti viacerých menších ako i väčších mestských sídiel. Administratívne, hospodársky i funkčne významným mestským sídlom je 15 km severne vzdialené okresné mesto Trnava, 13 km severovýchodne sa nachádza mesto Sered', 14 km juhovýchodne okresné mesto Galanta, 5 km juhovýchodne mesto Sládkovičovo a 21 km západne je vzdialené mesto Senec. Rozsah prekrývania sfér vplyvu miest na obec je veľmi vysoký. Všeobecne takmer 40% obcí na Slovensku patrí do sféry vplyvu dvoch alebo viacerých miest.

Vytvára sa tak okrajové pásmo, v ktorom sú sledovateľné väzby na jadrá ťažiská osídlenia predovšetkým v intenzite dochádzky za prácou a ich vzťah je sprostredkovaný cez menšie mestá tvoriace polycentrický systém ťažiska osídlenia. Územné vymedzenie týchto pásiem však nie je stabilné a statické. Ide o isté v čase premenlivé a pulzujúce územia. Závisí to na rozvoji aktivít v jednotlivých pásmach a na rozvoji "sily" vlastného jadra (jadier) ťažiska osídlenia. Relatívna blízkosť miest utvára podmienky pre rast a rozvoj okolitých obcí a uspokojovanie potrieb a sociálnych istôt obyvateľov. Poloha obce zabezpečuje jej obyvateľom kvalitnú školskú, sociálnu, technickú a dopravnú infraštruktúru. Dobrá infraštruktúra zabezpečuje aj podmienky pre migráciu obyvateľov do obce, ktorý sú spravidla zamestnaný v mestských sídlach avšak uprednostňujú kvalitu vidieckeho prostredia a ním poskytovaných možností vyžitia. Výhodná poloha a blízkosť centra má vplyv aj na mieru nezamestnanosti v obci, nakoľko jej obyvatelia dočasne migrujú za prácou práve do týchto okolitých miest. Dočasnú migráciu je možné sčasti identifikovať aj v dôsledku dopytu po školských, lekárskejších a kultúrnych službách.

Obec Abrahám má aj výhodnú geografickú polohu s existujúcim napojením na multimodálne koridory a disponuje veľmi dobrou polohou voči hlavným dopravným koridorom nadregionálneho až medzinárodného významu. Je mikroregionálnou spojnicou ciest v smere sever – juh Majcichov – Sládkovičovo. Obec je dobre prepojená s bližším i vzdialenejším okolím. Dostupnosť dopravných zariadení najvyššej funkčnej úrovne je daná dostupnosťou Bratislavy, Senca, Trnavy a Galanty a ich dopravnej vybavenosti. Samotným zastavaným územím obce prechádza cesta III. triedy číslo 0628 z Majcichova do Sládkovičova, táto cesta spája obec aj s krajským mestom Trnava. Vo vzdialenosti 40 km sa nachádza medzinárodné letisko M. R. Štefánika a vo vzdialenosti 15 km v Kráľovej pri Senci sa je malé športové letisko.

Blízkosť hlavného ťahu podporuje sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia. Rozvojové osi sa na Slovensku rozvíjajú v uzlovom pásovom sídelnom systéme, ktorého osnovu tvoria centrá osídlenia a dopravné - komunikačné systémy spájajúce jednotlivé centrá. Hierarchia a dôležitosť rozvojovej osi závisí od:

- úrovne centier medzi ktorými os leží a ktoré prepája,
- významu verejného dopravného vybavenia, pozdĺž ktorého os leží,
- významu verejného technického vybavenia,
- hustoty sídiel na rozvojovej osi,

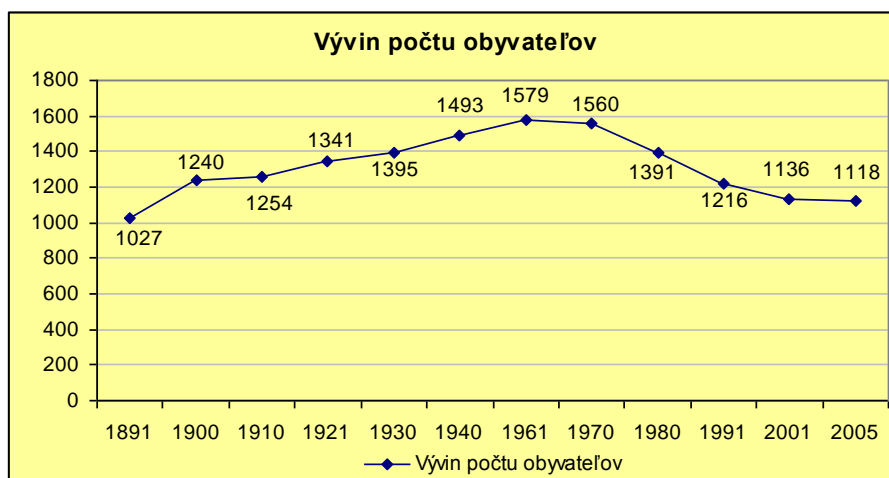
- počtu a hustoty obyvateľov v obciach prepojených rozvojovou osou.

Z hľadiska administratívneho členenia patrí obec Abrahám do Trnavského kraja a okresu Galanta (okresy v súčasnosti neplnia administratívnu funkciu, sú však štatistickou jednotkou úrovne NUTS IV).

Sídlo matričného úradu	Abrahám
Sídlo pracoviska daňového úradu	Sládkovičovo
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Sládkovičovo
Sídlo Okresného súdu	Galanta
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Sereď
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Galanta
Sídlo Územnej vojenskej správy	Trnava
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Sládkovičovo
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Galanta

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2005

Historický vývin počtu obyvateľov obce Abrahám možno charakterizovať ako relatívne stabilný s tendenciami mierneho nárastu, ktorý sa zdynamizoval v druhej polovici 20. storočia a kulminoval v 60.-tych a 70.-tych rokoch uplynulého storočia. Posledné tri dekády možno sledovať výraznejší pokles počtu obyvateľstva, čo je spôsobené poklesom prirodzeného nárastu obyvateľstva i migráciu obyvateľstva v osemdesiatych rokoch.



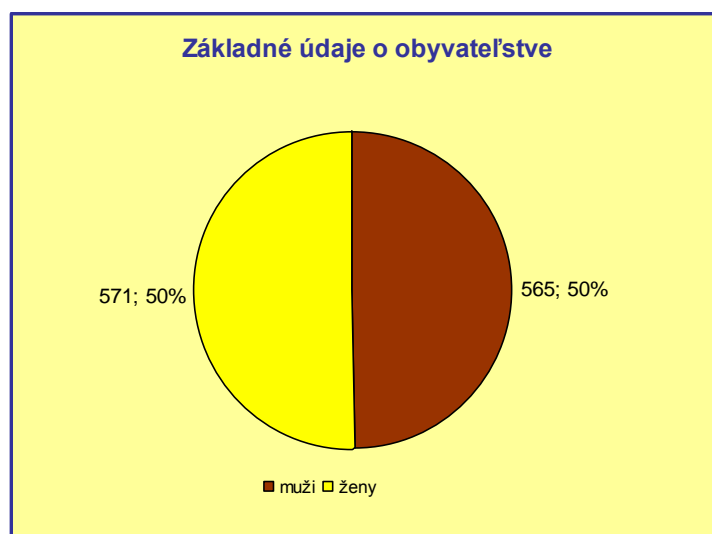
Migrácia je do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. Z toho dôvodu môže byť migrácia ovplyvňovaná realizáciou programov ekonomického rozvoja a súčasne vytváraním vhodných podmienok pre bývanie v obci. Početnosť obyvateľstva v priestore je dôležitým faktorom rozvoja, lebo vytvára silnejšie trhové pole pre firmy ako aj ponuku práce. Rozmiešťovanie obyvateľstva a rozmiešťovanie ekonomických aktivít, sú navzájom prepojené a podmieňujúce sa procesy. Firmy priťahujú pracovné sily a ich odvetvová štruktúra ovplyvňuje kvalitu t.j. vzdelanosťnú úroveň a vekovú štruktúru.

Hustota obyvateľstva v obci Abrahám je výrazne nižšia ako hustota okresu Galanta, či Slovenskej republiky. Kým hustota obce je iba 64 obyvateľov/km<sup>2</sup>, hustota okresu je 148 obyvateľov/km<sup>2</sup> a Slovenskej republiky je to 110 obyvateľov/km<sup>2</sup>.

V štruktúre trvale bývajúceho obyvateľstva podľa pohlavia len mierne prevládajú ženy s 50,3 % (abs. 571 obyv.) nad mužmi s 49,7 % (abs. 565 obyv.). V štruktúre ekonomicky aktívnych osôb podľa pohlavia prevládajú muži s 54,1 % (abs. 284 obyv.) nad ženami s 45,9 % (abs. 241 obyv.).

tab.: Základné údaje o obyvateľstve										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo			Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)	Prítomné obyvateľstvo		Ekonomicky aktívne osoby			Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)
	spolu	muži	ženy		spolu	na 1000 trvale bývajúcich	spolu	muži	ženy	
Abrahám	1 136	565	571	50,3	1 087	957	525	284	241	46,2

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001



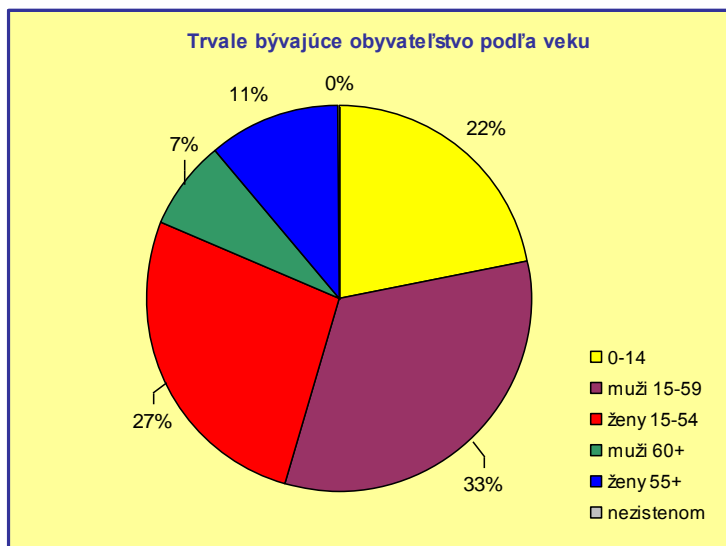
Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Pretrváva proces vyludňovania vidieka sprevádzaný ďalšími nepriamymi faktormi (demografickými, sociálnymi, hospodárskymi, infraštruktúrnymi) a pod. Napriek značnému zlepšovaniu civilizačnej úrovne sídelných podmienok pretrváva nedostatočná atraktivita väčšiny vidieckych sídiel (najmä vzdialenejších od mestských centier) na čom sa podieľa napr. i nedostatok pracovných príležitostí, súvisiace sociálne a ekonomické problémy a premieta sa do prehlbujúcej sa nízkej obývanosti bytového fondu na vidieku.

V súčasnosti sa prejavuje trend starnutia obyvateľstva a pokles populácie, aj keď demografická štruktúra obyvateľstva je zatiaľ priaznivá. Trend vývoja počtu obyvateľstva je v obci z krátkodobého ako aj z dlhodobého hľadiska negatívny. Z analýzy vyplýva, že v súčasnosti je možné uvažovať s výraznejším rastom počtu obyvateľov hlavne pri pokračovaní a ďalšom posilnení migrácie smerom do obce. V prípade naplnenia potenciálu prisťahovania nových obyvateľov, hlavne mladých rodín, by v budúcnosti mohlo dôjsť k postupnému zlepšeniu demografického profilu obce a zabezpečeniu stabilnejšej základne pre dlhodobý rast počtu obyvateľov prirodzenou cestou.

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa veku										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo							Podiel z trvale bývajúceho obyvateľstva		
	spolu	vo veku						vo veku (v %)		
		0-14	muži 15-59	ženy 15-54	muži 60+	ženy 55+	nezistenom	predproduktívnom	produktívnom	poproduktívnom
Abrahám	350	77	114	94	26	39	0	22,0	59,4	18,6

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001



Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zmeny vo vekovom zložení obyvateľstva sa odrážajú aj v ekonomickom zaťažení, ktorý vyjadruje akou mierou je v populácii zaťažená produktívna zložka obyvateľstva neproduktívnou zložkou. Tento vývoj má v posledných rokoch negatívny smer. Vývoj bol ovplyvňovaný klesajúcim zastúpením detí a zvyšujúcim sa zastúpením produktívnej zložky obyvateľstva. Avšak je potrebné zdôrazniť, že ide o prechodný jav vzhľadom na očakávané urýchlenie demografického starnutia na konci prvej dekády 21. storočia.

Z hľadiska národnostného zloženia môžeme konštatovať, že zloženie obyvateľstva obce Abrahám je homogénne. Obyvatelia so slovenskou národnosťou tvorili v roku 2001 98,15 % (abs. 1115 obyv.), s 1,23 % (abs. 14 obyv.) boli zastúpení občania s maďarskou národnosťou. Obyvatelia nezistenej, českej, ukrajinskej a inej národnosti boli zastúpení iba minimálne, t. j. percentom nižším ako jedna.

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti							
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	v tom národnosť					
		slovenská	maďarská	česká	ukrajinská	iná	nezistená
Abrahám	1136	1115	14	2	1	1	3

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001



Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Ako z nasledujúceho grafu vyplýva, najvyšším počtom z religiózneho hľadiska je zastúpená rímsko-katolícka cirkev s 92,96 % (abs. 1056 obyv.), ďalej sú to občania bez vyznania s 5,19 % (abs. 59 obyv.). Ostatné cirkvi/vyznania sú zastúpené iba minimálne.



Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

## 2.1.2. Ekonomická charakteristika

Ekonomický potenciál Trnavského samosprávneho kraja predstavuje spolupôsobenie v kraji sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Hospodársky rozvoj v posledných rokoch sa výrazne dynamizuje vplyvom prítomnosti automobilového priemyslu a súvisiacich subdodávateľských subjektov.



Trnavský kraj hraničí s 3 štátmi – Českou republikou (spoločná hranica cca 45 km), Rakúskom (cca 12 km) a s Maďarskou republikou (cca 48 km), čo vytvára predpoklady pre rozvoj cezhraničnej spolupráce. Priaznivý demografický potenciál, strategická geografická poloha, dlhodobé

tradície kúpeľníctva a priaznivé klimatické podmienky sú predpokladom ďalšieho ekonomického rozvoja. Trnavský samosprávny kraj je súčasťou „zlatého trojuholníka“ – rozvojového regiónu Viedeň – Bratislava – Győr. Vzdialenosť Trnava - Viedeň je cca 118 km a Trnava Győr cca 108 km. V blízkosti sa nachádza letisko M. R. Štefánika v Ivánke pri Dunaji (cca 50 km) a letisko Schwechat – Wien (cca 110 km).

Odvetvia sekundárneho sektora poskytujú širší priestor pre diverzifikáciu výroby tovarov ako aj ponuku práce a prinášajú vyšší ekonomický efekt. Z tohto dôvodu má priemysel rozhodujúci vplyv na ekonomický rozvoj regiónu.

Okolie obcí patrí medzi najproduktívnejšie poľnohospodárske oblasti Slovenska, s celkovou výmerou poľnohospodárskej pôdy 294 225 ha, čo predstavuje 70,9 % z celkovej rozlohy kraja. Z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy takmer 90 % (89,8 %) tvorí orná pôda 264 138 ha.

Priemyselná výroba má na tvorbe HDP Trnavského kraja podiel 36% a predpokladá sa, že objem priemyselnej výroby bude v budúcom období stúpať v dôsledku zahájenia výroby v nových priemyselných podnikoch. Priemysel sa koncentruje v krajskom meste Trnava. Od roku 1989 prešla hospodárska základňa okresu hlbokou reštrukturalizáciou. Najväčšie podniky v Trnave zanikli alebo výrazne obmedzili výrobu (TAZ, Zornica, Drevina, cukrovar). V súčasnosti sú najväčšími ekonomickými subjektmi a zamestnávateľmi nasledovné subjekty:

<b>Strategické podniky v Trnavskom kraji</b>		
	<b>Spoločnosť</b>	<b>Tržby v roku 2005 (tis. SKK)</b>
1.	Samsung Electronics Slovakia, s.r.o., Galanta	48 605 500
2.	INA Skalica, s.r.o., Skalica	7 663 741
3.	Sony Slovakia, s.r.o., Trnava	6 521 920
4.	Swedwood Slovakia, s.r.o., Trnava	5 403 061
5.	Zentiva, a.s., Hlohovec	4 806 091
6.	Nafta, a.s., Gbely	4 500 000
7.	Johns Manville Slovakia, a.s., Trnava	4 177 359
8.	ZF Sachs Slovakia, a.s., Trnava	4 129 214
9.	Bekaert Hlohovec, a.s., Hlohovec	3 771 734
10.	Delphi Slovensko, s.r.o., Senica	3 378 172
11.	Protherm Production, s.r.o., Skalica	2 841 107
12.	Grafobal, a.s., Skalica	2 704 102
13.	Eastern Sugar Slovensko, a.s., Dun. Streda	2 597 626
14.	ŽOS Trnava, a.s., Trnava	2 444 688
15.	Amylum Slovakia, s.r.o., Boleráz	2 153 852
16.	Slovenské cukrovary, s.r.o., Sered'	2 044 919
17.	VUJE, a.s., Trnava	2 016 112
18.	Belar, a.s., Dunajská Streda	1 890 021
19.	COOP Jednota Galanta, s.d., Galanta	1 306 440
20.	ON Semiconductor Slovakia, a.s., Piešťany	1 304 095
21.	ZF Boge Elastmetall Slovakia, a.s., Trnava	1 218 027
22.	Alchem, s.r.o., Senica	1 015 385
23.	Steel-Mont, a.s., Holíč	1 014 092
24.	COOP Jednota Senica, s.d., Senica	1 002 375
25.	Slov. liečebné kúpele Piešťany, a.s., Piešťany	967 973

Automobilový závod PSA Peugeot-Citroen v Trnave, v ktorom postupne vzniklo viac ako 3500 nových pracovných príležitostí (z toho asi 40 % pre obyvateľov Trnavského okresu) je momentálne najväčším zamestnávateľom. V roku 2006 trnavskú fabriku opustilo okolo 60 tis. vozidiel, v roku 2007 to malo byť asi 240 tisíc. Pri plnej kapacite v roku 2008 vyprodukuje závod 300 tis. áut ročne, za hodinu to bude 55 áut. Lokalizáciou závodu sa mesto i širší región stalo atraktívnym i pre subdodávateľské firmy. Okrem vzniku nových pracovných miest to v krátkom čase prinieslo celkový ekonomický rozvoj v oblasti obchodu, služieb, rekreácie a zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva.

Miera nezamestnanosti v Trnavskom kraji predstavovala na konci augusta 2006 8,13 %.

### **Podnikateľské prostredie v okolí**

V obci je zastúpené rôznorodé podnikateľské prostredie, ktoré je tvorené aj väčšími podnikmi ako aj mikropodnikmi zamestnávajúcimi do 50 zamestnancov, ktoré prevládajú. Medzi najväčších zamestnávateľov v obci Abrahám patria:

- ◆ **Poľnohospodársko-obchodné družstvo Abrahám**, 100 zamestnancov, poľnohospodárska výroba,
- ◆ **Renstav s.r.o.**, 30 zamestnancov, stavebná činnosť.

Medzi ďalších kľúčových zamestnávateľov obce Abrahám sú:

- ◆ **PSA Peugeot-Citroen**, Trnava, výroba automobilov,
- ◆ **Samsung Galanta**, výroba počítačov,
- ◆ **Swedvod Majcichov**, drevovýroba.
- ◆ **KOAM**, Sládkovičovo
- ◆ **BEKARD**, Sládkovičovo

Cestovný ruch predstavuje odvetvie, ktoré má prierezový charakter a na jeho realizácii sa priamo podieľa celý rad ďalších odvetví (doprava, kultúra, stavebníctvo, zdravotníctvo, priemyselné odvetvia, poľnohospodárstvo). V blízkosti obce sa nachádza významné lyžiarske stredisko, ktoré predstavuje pre výrazný pilier rozvoja cestovného ruchu.

Cestovný ruch je ovplyvňovaný prevádzkou termálneho kúpaliska Vincov les s letnou prevádzkou v meste Sládkovičovo, ktoré je vzdialené 5 km. Je založené na využívaní liečivých vôd pre regeneračno - rekondičné služby. Bohatý výskyt minerálnych a termálnych vôd vyvolal rozvoj zväčša na báze termálnych kúpalísk rôzneho stupňa kvality vybavenia. Táto oblasť môže priniesť regiónu výraznú impulznú a rozvojovú funkciu. Potenciál územia pre ďalší rozvoj cestovného ruchu je mimoriadne veľký. Dá sa predpokladať, že aj v dlhodobom výhľade bude možné pokryť celý rozsah nárokov na oddych a zotavenie návštevníkov.

V obci sa nachádza viacero pamiatok:

- ❖ Kamenný kríž z roku 1759,
- ❖ Kamenný kríž z roku 1780,
- ❖ Kamenný kríž pri obci z roku 1898,
- ❖ Socha svätého Floriána,
- ❖ Socha svätého Jána Nepomuckého,
- ❖ Kamenné súsošie svätej Rodiny,
- ❖ Kamenné súsošie Piety,
- ❖ Pomník padlým vo svetových vojnách,
- ❖ Secesný kaštieľ rodu Esterházyovcov (v súčasnosti v ruinách).

V obci bol v roku 1561 postavený kostol na kamennej podmurovke. Na cintoríne okolo kostola sa pochovávalo do roku 1780. Na mieste dreveného kostola v roku 1782 dal postaviť Karol Esterházy dnešný kostol v slohu neskorého baroka, ku ktorému boli pristavené bočné lode v roku 1934. Pri kostole sa nachádza barokový kríž z roku 1759. Secesný kaštieľ v Abraháme bol postavený v roku 1899 podľa plánu E. Lechnera. Najstaršia známa pečať obce s vyobrazením patriarchu Abraháma, patróna miestneho kostola, pochádza z 18. storočia.



Poľovnícke združenie Dudváh so sídlom v Abraháme po celý rok vykonáva ochrannárske aktivity, lovu sa venujú len v presne plánovaných termínoch a druhoch zveri. Poľovníci v poľovníckom združení stále častejšie budujú krmelce, násypce, soľníky, pripravujú krmivo a pravidelne celú zimu vynášajú seno, kukuricu a zrno do revíru. Súčasťou starostlivosti o poľnú zver je aj monitorovanie jej zdravotného stavu a preliečovanie proti najčastejším škodcom. Vybudovalo sa viac ako 50 napájadí, vysadilo sa viac ako 1200 stromov najmä tam, kde ešte pred niekoľkými rokmi rástli stromy ako prirodzená súčasť prírody. Sídlom PZ Dudváh ostalo v Abraháme na pozemku združenia v miestnom Háji, kde je vybudovaný celý areál s poľovníckou chatou, odchovňou, senníkmi a ďalšími zariadeniami pre skladovanie krmiva. Pre Abrahám, celé okolie i poľovnícke združenie je veľká škoda, že sa v Háji nezachoval poľovnícky zámok Esterházyovcov. Krásny zámok v areáli chráneného „Abrahámskeho parku“, v ktorom boli bohaté zbierky poľovníckych trofejí z celého sveta by určite patril aj dnes k významným turistickým atrakciám pre domácich i zahraničných turistov. Dodnes sú v chate fotografie, ktoré pripomínajú pôvodný kaštieľ, zachovali sa aj niektoré trofeje, ktoré môžeme sporadicky obdivovať na výstavách. V poľovníckej chate sa začínajú i končia všetky akcie, brigády i poľovačky. Už sa stalo tradíciou, že pri príležitosti Mesiaca poľovníctva a súčasne Medzinárodného dňa detí sa v poľovníckom areáli každoročne robí stretnutie so škôlkarmi, usporiada sa pre nich výstavka poľovnej zveri, prednášky o prírode a jej ochrane, ukážka poľovných psov, opekajú sa klobásy a deti dostanú malú pozornosť.

V obci Abrahám sa nachádza i obecné múzeum. Myšlienka zriadenia múzea vznikla už niekedy v roku 1998. Vtedy bol podaný návrh na zriadenie stálych výstav poľnohospodárskeho náradia, strojov a nástrojov pochádzajúcich z poľnohospodárskej činnosti v obci. Poľnohospodárska práca bola hlavnou výrobnou činnosťou, ktorou sa živilo obyvateľstvo obce v minulých storočiach. Nachádza sa tu stála výstava od najstaršieho osídlenia až po súčasnosť. Sú tam vystavené predmety pochádzajúce z vykopávk, uchované písomnosti, dokumenty, fotografie a ostatné predmety. V miestnosti vľavo sú vystavené hlavne exponáty a predmety, z hospodárstiev a domácností minulých storočí. Otvorenie múzea sa uskutočnilo 26. septembra 2004.



Ľudový kroj charakteristický pre obec Abrahám má nasledujúce znaky:

**Ženský kroj:** Je to riasená sukňa a vyšívaná zásterka. Rukávce sú so zlatom vyšívané na gatre. Dolná časť rukávco - tacle je z čipiek, ktoré sa zhotovovali paličkovaním. Krézel (golier) je tiež zhotovené z čipiek so zlatom vyšívaným obojkom. Pod krkom je vyšívaná mašľa. Slobodné dievčatá majú na hlave širokú červenú stužku dolu zakončenú zlatými strapcami. Vydaté ženy nosia na hlave zlatom vyšívaný čepiec s bielym riaseným okrajom. Ku kroju patrí aj vyšívaný pruceľ (vesta). Na zásterku sa viažu prepásky so širokým vyšívaných stužiek. Na nohy si ženy obúvajú čižmy až po kolena.

**Mužský kroj:** Sú to čierne, úzke, súkenné nohavice zdobené šnurovaním. Košeľa vyšívaná so širokými rukávami. Na košeľu sa oblieka stromový pruceľ. Na hlave sa nosí malý čierny širáčik s kosierkami pre mládencov. Čižmy sú vysoké po kolena.

Perspektívnym zámerom obce je podporovať cestovný ruch aj podporou budovania ubytovania v súkromí. Poskytovanie uvedeného ubytovania je podporovaná aktivita v rámci Plánu rozvoja vidieka SR 2007-2013, kde sú oprávnenými žiadateľmi fyzické osoby, ktoré zrekonštruujú svoje domy tak, aby mohli byť využívané okrem samotného bývania aj na ubytovanie v súkromí. Na uvedené aktivity je poskytovaný oprávnenému žiadateľovi nenávratný finančný príspevok do výšky 50% oprávnených nákladov z fondov EÚ. Prioritou obce by malo byť promptné a nápomocné vybavovanie potrieb obyvateľov (stavebné povolenie, konania a pod.).

<b>Stručná charakteristika podnikateľského prostredia</b>	
Predajňa potravinárskeho tovaru	áno
Predajňa zmiešaného tovaru	nie
Pohostinské odbytové stredisko	áno
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	áno
Predajňa pohonných látok	nie
Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel	nie
Predajňa súčastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	nie
Hotel (motel, hotel)	nie
Penzión *** až *	nie
Turistická ubytovňa **, *	nie
Chatová osada *** až *	nie
Kemping * až ****	nie
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia	nie
Komerčná poisťovňa	nie
Komerčná banka	nie
Bankomat	nie

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2005

### 2.1.3. Občianska vybavenosť

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja obce. Je tvorená technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu firiem a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života.

#### **Kanalizácia**

Obec Abrahám v súčasnosti nie je vybavená kanalizáciou, avšak kanalizácia v obci je v štádiu budovania. Odkanalizovaniu sídiel a úrovni čistenia komunálnych odpadových vôd (bohatých na organické látky, zlúčeniny dusíka a fosforu) je potrebné venovať značnú pozornosť. Nová úprava zákona o vodách (§ 32 zákona 184/2002 Z.z.), stanovuje povinnosť odvádzať komunálne odpadové vody z aglomerácií verejnými kanalizáciami. Aglomerácie od 2 000 do 10 000 EO (ekvivalentných obyvateľov) sú povinné takéto odvádzanie zabezpečiť do konca roku 2015 a aglomerácie nad 10 000 EO do konca roku 2010 podľa plánu rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií. Vypúšťanie komunálnych odpadových vôd a organicky znečistených priemyselných odpadových vôd do povrchových vôd je podľa spomínaného zákona možné až po ich minimálne dvojstupňovom čistení (v mechanicko-biologických ČOV).

#### **Vodovod**

Zásobovanosť obyvateľstva na Slovensku pitnou vodou z verejných vodovodov v porovnaní s okolitými európskymi krajinami je nedostačujúca. Úroveň rozvoja verejných vodovodov je

regionálne nerovnomerná, a jedným z rozhodujúcich faktorov je aj nedostatok zdrojov podzemných vôd v pasívnych oblastiach (napr. juh stredného Slovenska a väčšina východného Slovenska). Obec Abrahám má kompletne pokrytie verejným vodovodom. Verejný vodovod v obci bude jedným z faktorov rozvoja v budúcnosti nakoľko pitná voda sa stáva strategickou surovinou. Prevádzkovateľom vodovodu je obec Abrahám.

### **Plynofikácia obce**

Celá obec je splynofikovaná. Plynofikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa znížil podiel popolu zo spaľovania uhlia z komunálneho odpadu. Zemný plyn (ZP) je zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najpriateľnejší, pretože neprodukuje kyslíčniky síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NO<sub>x</sub> a CO<sub>2</sub>. Samotná plynofikácia však má vplyv na zmenu zloženia komunálneho odpadu (mierny nárast papiera, plastov a pod.). Prevádzkovateľom plynovodu je Slovenský plynárenský priemysel a.s. Bratislava.

<b>Stručné zhrnutie technickej infraštruktúry obce Abrahám</b>	
Pošta	áno
Káblková televízia	nie
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	nie
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	nie
Rozvodná sieť plynu	áno
Najbližšia zastávka vlakov - názov	Sládkovičovo
Najbližšia zastávka vlakov - vzdialenosť v km	7

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2005

### **Sociálna infraštruktúra**

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce a práve tieto faktory spôsobujú, že fungovanie akéhokoľvek zariadenia sociálnej infraštruktúry na území obce by bolo vzhľadom na výšku rozpočtu obce ekonomicky neúnosné. V obci sa nachádza 5 občanov, ktorí majú vlastného opatrovateľa. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu za rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor.

### **Zdravotná infraštruktúra**

Výrazný vplyv na kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti má v obci umiestnené zdravotné stredisko. Umiestnenie zdravotného strediska má dopad predovšetkým na marginalizované skupiny obyvateľov a dôchodcov, pre ktorých by dochádzka za zdravotnou starostlivosťou predstavovala často neúnosné finančné výdavky. Z pohľadu dôchodcov je nezanedbateľnou skutočnosťou fakt, že v prípade potreby ich môže ošetrojúci lekár navštíviť doma. Existencia zdravotného strediska výrazne zvyšuje aj "atraktivitu" obce z hľadiska prílivu obyvateľov a celkove svedčí o kvalitnom infraštruktúrnom vybavení. Je dlhodobou snahou obce zachovať a podľa možnosti a potrieb obyvateľov rozširovať služby poskytované strediskom. V zdravotnom stredisku je jeden všeobecný lekár a jeden detský lekár. Komplexnú odbornú zdravotnú starostlivosť poskytujú občanom obce nemocnica s poliklinikou sv. Lukáša v Galante.

### **Kultúrna infraštruktúra**

Strediskom kultúrnej infraštruktúry v obci je kultúrny dom, ktorého kapacita je 120 sedadiel v jednej sále. Disponuje javiskovým sedením, kuchynkou, šatňami, vlastným funkčným ozvučením a osvetlením. Využitie kultúrneho domu umožňuje organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí prezentujúcich miestnych tradícií a zvykov miestnych obyvateľov ako aj rôzne školské podujatia,

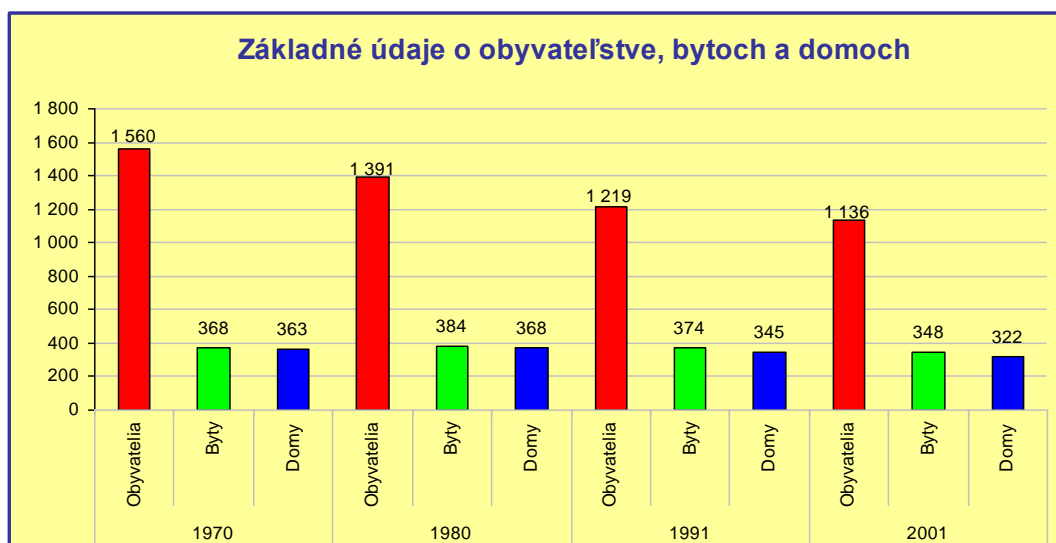
divadelné predstavenia, príležitostné oslavy, koncerty a diskotéky pre mládež. Budovu kultúrneho domu využívajú viaceré organizácie a krúžky ako napríklad: miestna organizácia Matice Slovenskej, Telovýchovná jednota, Poľovnícke združenie Dudváh, Dobrovoľný hasičský zbor, ako aj folklórny súbor Jatelinka. Ako súčasť kultúrnej infraštruktúry funguje v obci obecná knižnica. Obec má aj vlastnú web stránku s adresou [www.obecabraham.sk](http://www.obecabraham.sk). Informácie sa občania dozvedajú aj z miestneho obecného rozhlasu a obecných novín. Obec je začlenená do regiónov Jaslovské Bohunice, Vážska vodná cesta, Poddunajsko, Galantsko. Je členom ZMOS a Záujmového združenia obcí v povodí Gidry (bývalé združenie Trnavsko).

### Bývanie

Bytový fond sa sústreďuje v tradičných rodinných domoch ako aj v bytových domoch. Pri porovnaní s priemernými ukazovateľmi štandardu bývania okresu Galanta sa zistilo, že bytový fond v obci Abrahám sa vyznačuje vyšším plošným štandardom, najmä z hľadiska kritérií veľkosti obytnej plochy, počtu obytných miestností a počtu osôb na 1 obytnú miestnosť. Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. ukazovateľom obývanosti, vybavenosťou bytov ústredným kúrením, kúpeľňou alebo sprchovacím kútom, automatickou práčkou, ale aj tým, či domácnosť vlastní rekreačnú chatu, osobný automobil atď. Vybavenosť trvalo obývaných bytov v obci je rozdielna, v niektorých prípadoch vyššia ako okresný priemer, v iných nižšia.

Obec	1970			1980			1991			2001		
	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy
Abrahám	1 560	368	363	1 391	384	368	1 219	374	345	1 136	348	322

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001



Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

	Priemerný počet					Podiel trvale obývaných bytov vybavených (v %)						Podiel trvale obývaných bytov s 3+ obytnými miestnosťami (v %)
	trvale bývajúci osôb na 1 trvale obývaný byt	m <sup>2</sup> obytnej plochy na 1 trvale obývaný byt	obytných miestností na 1 trvale obývaný byt	trvale bývajúci osôb na 1 obytnú miestnosť	m <sup>2</sup> obytnej plochy na osobu	ústredným kúrením	kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	automatickou práčkou	rekreačnou chatou, domčekom, chalupou	osobným automobíлом	počítačom	
Abrahám	3,25	65,00	3,45	0,94	20,0	37,9	92,2	50,0	1,7	43,7	10,3	82,8
Priemer SR	3,49	64,52	3,61	0,98	18,9	58,2	84,7	48,6	2,4	38,8	6,9	79,5
Priemer okresu	3,25	62,30	3,41	0,95	19,2	66,6	91,9	51,4	2,5	40,8	11,0	79,6

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

## 2.1.4. Vzdelávanie a kultúra

### Školstvo

Sústava škôl v obci je tvorená materskou školou a základnou školou, tým sú dané dobré predpoklady pre ich vzájomné prepojenie do hierarchického systému.

V zmysle Zákona č. 29/1984 Zb. § 5, § 6 základná škola poskytuje základné vzdelanie; žiaci nadobúdajú základné vedomosti, zručnosti a postoje v zmysle vedeckého poznania a v súlade so zásadami vlastenectva, humanity a demokracie. Základná škola pripravuje žiakov pre ďalšie štúdium. Činnosť základnej školy má nesporný vplyv na vyvážený rozvoj v obci. Zariadenie zastáva kľúčovú úlohu pri výchove a vzdelávaní novej generácie. Fungujúca školská infraštruktúra je základom pre ekonomický rozvoj regiónu. Zároveň dôležitým predpokladom pre rozvoj regiónu je stabilizácia ekonomicky produktívnych ľudí a vytvorenie podmienok pre život a prácu v regióne. Kvalitný výchovno-vzdelávací proces zabraňuje odlivu ekonomicky aktívnych obyvateľov z regiónu do centralizovaných aglomerácií miest. Zameraním školy je umožniť rozvíjať mimoškolské aktivity detí a spoluprácu s partnermi.

Základnú školu s vyučovacím jazykom slovenským, sídliacu v Abraháme, číslo dverí 4, navštevovalo v školskom roku 2006/2007 148 žiakov. Predpoklad na ďalší školský rok je 135 žiakov. Zriaďovateľom školy je obec Abrahám.

Materská škola Abrahám, ktorá sídli v Abraháme, popisné číslo 152, je samostatná bez právnej subjektivity. V roku 2007/2008 ju navštevovalo 28 detí. Počet detí v nasledujúcom roku by sa nemal zmeniť.

### Kultúrne podujatia

V oblasti kultúry a spoločenského života sa konajú viaceré akcie (pravidelné každoročné podujatia, resp. podujatia, ktoré sa uskutočnili v roku 2006):

<b>Tab.: Kultúrne podujatia</b>			
<b>Názov kultúrneho podujatia</b>	<b>Rok konania</b>	<b>Počet návštevníkov</b>	<b>Výška nákladov</b>
Vatra Ústavy	každoročne	300	30 000 SKK
Privítanie Nového roka	každoročne	100	10 000 SKK
Stretnutie s dôchodcami	každoročne	150	50 000 SKK
Abrahámske hody	každoročne	400	50 000 SKK
Deň matiek	každoročne	150	10 000 SKK
Otvorenie múzea		1000	30 000 SKK
Udelenie čestného názvu ZŠ Michala Tareka		150	50 000 SKK
Stavanie mája	každoročne	100	10 000 SKK

Kultúrny dom v súčasnosti zabezpečuje kultúrno-spoločenské požiadavky širokej vrstvy obyvateľov obce a tak zastáva kľúčovú úlohu pri organizovaní významných kultúrnych podujatí. Fungujúca kultúrna infraštruktúra je dôležitá pre sociálno-ekonomický rozvoj regiónu, pretože poskytovaním adekvátnych priestorov na konferenčné, prednáškové, kultúrno-spoločenské a iné účely sa dosiahne vyvážený regionálny rozvoj prostredníctvom zvýšenia konkurencieschopnosti obce.

## 2.1.5. Životné prostredie

Kvalita prostredia v okrese Galanta v zásade bola v minulosti podmienená nevhodnou fúziou poľnohospodárskych produkčných aktivít a vysoko rozvinutého potravinárskeho priemyslu s donedávna činným hutníckym a chemickým priemyslom a rozsiahlymi urbanizačnými procesmi.

Prevažná časť územia okresu Galanta je súčasťou Trnavsko-galantskej ohrozenej oblasti zaberajúcej priestorovo presne nedefinované územie medzi mestami Trnava – Sereď – Sládkovičovo – Galanta - Šaľa. Podľa kritérií environmentálnej regionalizácie Slovenska ide o územie s približne rovnakým plošným zastúpením 3. – 5. stupňa kvality prostredia, t.j. ide o prostredie mierne narušené, až silne narušené. Iba malá časť územia na severovýchode a na juhu okresu má prostredie vyhovujúce.

Okres Galanta leží v centrálnej časti Podunajskej nížiny. Reliéf územia je rovinatý s nepatrnými výškovými rozdielmi a so všeobecným úklonom k juhu a juhovýchodu. Nadmorské výšky na rovine sa pohybujú v rozmedzí 109 - 130 m. n. m. V severnej a severovýchodnej časti územia rovina prechádza do mierne zvlnených výbežkov Trnavskej tabule a Nitrianskej pahorkatiny s maximálnymi výškami 140 - 233 m. n. m.

Okres Galanta leží v teplej klimatickej oblasti s teplým letom, so suchou a miernou zimou a s dlhším slnečným svitom, s priemernou teplotou v januári nad -3 °C, s trvaním slnečného svitu vo vegetačnom období nad 1500 hodín, s priemernou ročnou teplotou vzduchu 9-10 °C, s ročným úhrnom zrážok 520-600 mm.

Územie je dobre prevetrávané, počet inverzných situácií je nízky, prevládajú severozápadné, severné a južné prúdenia vzduchu.

Územie z hľadiska geologického patrí do vnútrokarpatskej Podunajskej panvy založenej na poklesových zlomoch a nerovnako rýchlo klesajúcich kryhách zemskej kôry. Panva je vyplnená neogénnymi a kvartérnymi sedimentami, ktorých celková mocnosť je asi 4000 - 5000m. Hlavná výplň panvy je pliocénna. Sedimenty sú zastúpené pestrofarebnými ílmi s vložkami pieskov, štrkov a organických sedimentov. Kvartér je tvorený náplavami Dunaja a Váhu a je súčasťou mohutných náplavových kuželov s typickým striedaním agradačných valov a medziagradačných depresíí. Mocnosť kvartérnych faciálne pestrých sedimentov fluvialného a eolického pôvodu dosahuje 1 - 5 m v okolí Sereďe a viac ako 100 m v okolí Tomášikova a Trstíc. Na Nitrianskej pahorkatine kvartérne sedimenty chýbajú a neogénne vystupujú až na povrch. Plošne prevládajú riečne sedimenty - štrkopiesky, piesky, íly a organické sedimenty. Na pahorkatinách prevládajú vetrom uložené spraše a sprašové hliny mocnosti 2 - 20 m. Na riečnych nivách sú časté a významné (aj pochované) pokrovy eolických pieskov uložených na nivných hlinách a kaloch holocénneho veku.

Súhrnne možno rozlíšiť tieto základné typy hydrogeologických štruktúr:

- Vody hlbokých neogénnych štruktúr s obmedzenou alebo nulovou vodovýmenou, prevažne termálne.
- Artézské vody plytkých štruktúr, prevažne na rozhraní kvartéru a neogénu.
- Vody s voľnou hladinou v kvartérnych a levantských sedimentoch, t.j. v plytko a horizontálne uložených vysokopriepustných kolektoroch.

Územie okresu hydrologicky patrí do povodia Dunaja. Hlavnou osou územia je rieka Váh s Dudváhom a Malý Dunaj s Čiernou vodou. Zdroje povrchových vôd na území okresu tvoria sieť vodných tokov s tečúcou vodou ako aj akumulácia voda nádrže Vodného diela Kráľová (celkový objem 51,8 mil. m<sup>3</sup>, úžitkový objem 22,3 mil. m<sup>3</sup>, plocha 11,7 km<sup>2</sup>). Zdrojmi povrchových vôd na území okresu sú toky, ktoré na územie pritekajú znečistené v 3. – 5. triede čistoty (Váh, Dudváh,

Čierna voda, Malý Dunaj) a Vodná nádrž Kráľová. Toky sú rozhodujúce pri doplňovaní zásob podzemných vôd, ktoré však bez potrebných úprav nie sú použiteľné na priamu spotrebu.

Okres Galanta z hľadiska vodohospodárskeho má aktívnu bilanciu. Disponuje bohatými zdrojmi podzemných vôd. Približne 15% z plochy okresu predstavuje chránená vodohospodárska oblasť Horného Žitného ostrova, ktorá je na území okresu ohraničená tokom Malého Dunaja a Čiernej vody. Najvýznamnejším zdrojom pitnej vody pre okres a pre okolité administratívne jednotky je vodný zdroj v Jelke s výdatnosťou takmer 1000 l/s, z čoho je aktivovaných asi 700 l/s. Sledované je pozvoľné zhoršovanie akosti týchto vôd ako dôsledok dlhodobého antropogénneho vplyvu na krajinu. V okrese sú 3 geotermálne vrty s vysokou teplotou vody a dobrou výdatnosťou, ktoré sú využívané na rekreačné a hospodárske účely.

Na území okresu prevažujú piesčité, hlinité a ílovito-hlinité pôdy nivného a lužného typu na piesčitých a štrkovitých sedimentoch a sú ovplyvňované vysokou hladinou podzemnej vody. Sú dobre vyvinuté s vysokým obsahom humusu. Z celkovej výmery okresu Galanta je evidovaných 52644 ha poľnohospodárskej pôdy, asi 2700 ha lesnej pôdy, 2588 ha vodných plôch, 4563 ha zastavaných plôch a asi 1643 ha ostatných plôch. Z výmery poľnohospodárskej pôdy je približne 49000 ha ornej pôdy, 1113 ha viníc, 1434 ha záhrad, 409 ha ovocných sádov a 500 ha trvalých trávnych porastov. Lesný pôdny fond zaberá asi 4 % plochy okresu a v štruktúre porastov prevládajú monokultúry šľachtených topoľov. Kvalita LPF je veľmi nízka.

Charakteristickým znakom územia je minimálny podiel nelesnej vegetácie na PPF, scelené rozsiahle plochy ornej pôdy a nízky podiel lesných plôch (optimum pre krajinu je približne 15 – 18 % výmery) s nevhodnou štruktúrou. Lesný pôdny fond z hľadiska vlastníctva sa člení na štátny ( 33%), súkromný ( 54%), zvyšok (13%) predstavujú lesy spoločenstevné, obecné a cirkevné.

Na území okresu Galanta sú vyhlásené tieto kategórie chránených území:

- **Národná prírodná rezervácia:** Dubník
- **Prírodné rezervácie:** Mačiansky háj  
Sládkovičovská duna
- **Prírodné pamiatky:** Mačiansky presyp  
Mostovské presypy  
Tomášikovský presyp  
Štrkovecké presypy

V obci Abrahám sa nenachádza skládka komunálneho a ostatného odpadu. Preto sa likvidácia odpadu uskutočňuje prostredníctvom spoločnosti Soba Senec a odpad sa vozí na skládku, ktorú vlastní táto spoločnosť. Obec nedisponuje vlastnou kompostárňou. V obci je zavedený separovaný zber odpadu, pravidelne sa realizuje zber PET fliaš.

## 2.2. Analýza realizovaných opatrení

Konkurencieschopný a všestranne rozvinutý región je schopný efektívne využívať všetky zdroje pri zachovaní prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok regiónu a životného prostredia mobilizáciou vnútorných zdrojov regiónu a získaním mimoregionálnych zdrojov nevyhnutných pre financovanie rozvojových zámerov.

Nižšie uvedená tabuľka obsahuje v minulosti realizované projekty s uvedením názvu projektu, roku realizácie, stručný popis, ako aj výšky nákladov.

Tab.: Realizované projekty			
Názov realizovaného projektu	Rok	Popis projektu	Výška nákladov (v mil. Sk)
Spoločenská budova na ihrisku	2005	Rekonštrukcia spoločenskej budovy	3,1
Výstavba MK	2004	Výstavba MK	1,8
Výstavba chodníka	2006	Chodník	1,5
Rekonštrukcia Základnej školy	2005	Okná a dvere	1,2
Rekonštrukcia materskej školy	2005	Rekonštrukcia	0,8
Rekonštrukcia obecného úradu	2005-2006	Rekonštrukcia	0,75
Projektová príprava kanalizácie	2006	Kanalizácia	0,8
Rekonštrukcia kultúrneho domu	2006	Kúrenie	0,45
Rekonštrukcia zdravotného strediska	2005	Prestavba ambulancie	0,25
Nový stavebný obvod Abrahám	2004	NSO	0,4
Rekonštrukcia verejného osvetlenia	2006	VO	0,2

Všetky realizované investície v obci riešili akútne a chronické problémy obce, ktoré znižovali jej konkurencieschopnosť, atraktivitu z hľadiska cestovného ruchu a znižovali kvalitu života obyvateľov. Obec každoročne realizuje niekoľko investičných akcií menšieho rozsahu, ako sú opravy a odstránenie havarijných stavov na obecnom majetku.

Infraštruktúrna investícia predstavuje základný prostriedok stimulu ekonomického rozvoja na základe ktorého je možné odštartovať proces revitalizácie a obnovy v obci. Samotné investície prispievajú k znižovaniu nezamestnanosti. Stavebné práce poskytujú spravidla pracovnú príležitosť miestnym firmám. Pre ekonomický rozvoj obce je dôležitá kvalitná a moderná infraštruktúra, ktorá je jedným z pilierov ekonomického a spoločenského rozvoja.

## 2.3. SWOT analýza

### Silné stránky

- výborná geografická poloha
- existencia významných mestských sídel v blízkosti prepojených s obcou dopravnou a technickou infraštruktúrou
- výhodná poloha v rámci Slovenska, blízkosť nadradených vnútroštátnych a medzinárodných koridorov, ľahká dopravná prístupnosť
- dobré teritoriálne pokrytie energetickou sieťou s primeranou prenosovou kapacitou a s mierne zvyšujúcou energetickou bilanciou
- prítomnosť významného zdroja zamestnanosti priamo v obci
- úroveň malého a stredného podnikania
- kompletná školská infraštruktúra
- tradícia poľnohospodárskej výroby v regióne
- primerané surovinové zabezpečenie z domácej poľnohospodárskej produkcie
- ponuka voľných plôch
- dostatočný bytový fond
- blízke prepojenie obyvateľstva na vedenie obce
- vysoká angažovanosť obyvateľov obce na veciach spoločných a verejných
- dostatok voľnej pracovnej sily
- zásobenosť obyvateľov pitnou vodou z verejného vodovodu
- dostatočná kapacita a pokrytie plynárenskou infraštruktúrou
- dostupná zdravotnícka infraštruktúra

### Slabé stránky

- chýbajúca kanalizácia v obci
- počet pracovných príležitostí v obci nepokrýva kapacity ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce
- klesajúci demografický potenciál a veková štruktúra obyvateľstva
- hospodársko-ekonomická závislosť obyvateľstva od iných sídiel
- potreba modernizácie technickej infraštruktúry obce
- nevhodná odvetvová štruktúra hospodárstva – malé zastúpenie sekundárneho a najmä terciálneho sektoru
- potreba budovania environmentálnej infraštruktúry
- vek a hospodárnosť obecných zariadení
- nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave životného prostredia
- slabá propagácia územia
- nedostatok služieb pre rekreáciu

### Príležitosti

- dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce
- využitie ekonomického potenciálu
- odstraňovanie administratívnych bariér podnikania a zlepšovanie podnikateľského prostredia
- prílev zahraničných investícií do regiónu
- zvyšovanie kompetencií samosprávy
- možnosti partnerskej spolupráce všetkých subjektov štátnej správy, samosprávy a neziskových organizácií zainteresovaných do oblasti sociálnych služieb
- rozvoj informačných technológií
- možnosti čerpania prostriedkov z fondov EÚ
- možnosti využívania alternatívnych zdrojov energie
- rozvoj odvetví využívajúcich obnoviteľné domáce zdroje

- vznik nových pracovných príležitostí v nových priemyselných podnikoch v Trnave a jej okolí
- zapájanie obyvateľov a nezamestnaných pri úpravách a zveľadovaní obce
- pomoc mladým rodinám pri získavaní bývania v obci

### Ohrozenia

- pokles počtu obyvateľov
- nízky dôraz na vlastnícke vzťahy - to, čo nikomu nepatrí, alebo to patrí všetkým, je devastované a nesprávne využívané
- nekomunikovanie prevencie v oblasti kriminality
- stagnácia vzdelanostnej úrovne obyvateľstva
- devastácia životného prostredia
- finančný dopad na rozpočet obce v dôsledku prísnejších predpisov na ochranu životného prostredia
- možnosť narušenia environmentálnej rovnováhy vplyvom nevybudovanej kanalizácie
- nízka miera vymožiteľnosti práva v oblasti životného prostredia
- nízka podpora rozvoja cestovného ruchu
- nedostatok financií
- presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov
- zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe
- legislatívne reštrikčné opatrenia od nadradených orgánov

## 2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Hlavné príčiny regionálnych disparít sú v predovšetkým v realizácii postupných krokov ekonomickej reformy (devalvácia meny, liberalizácia cien, konverzia a následný rozpad trhov, odbytové ťažkosti) pôsobia s rôznou intenzitou na ekonomiku regiónov SR. Dopad pôsobenia postupných krokov ekonomickej reformy mal vplyv na štruktúru ekonomiky regiónov. Postup ekonomickej reformy sprevádzalo zhoršovanie ekonomickej situácie v okresoch a mikroregiónoch s monoštruktúrnym zameraním výrobnéj základne. Išlo predovšetkým o okresy, alebo ich časti, kde rozhodujúca výrobná aktivita sa dostala do depresie a dochádzalo k prudkému znižovaniu zamestnanosti. Ekonomický úpadok výrobných aktivít pretrváva v priebehu celého transformačného procesu.

Disparity a faktory rozvoja ovplyvňujúce úroveň udržateľnej celkovej konvergenie SR k EÚ 15 v programovacom období 2007 až 2013:

### Kľúčové disparity:

1. nedostatočne využitý existujúci rastový potenciál regiónov,
2. nedostatočná úroveň rastového potenciálu regiónov,
3. sektorové a regionálne rozdiely v konkurencieschopnosti dané nedostatočným využitím existujúceho rastového potenciálu, ako aj jeho nedostatočnou úrovňou
4. útlm poľnohospodárskej prvovýroby

### Hlavné faktory rozvoja:

1. zlepšenie dostupnosti regiónov a dovybavenie územia infraštruktúrou,
2. rozvoj ľudského potenciálu a efektívne využitie pracovných síl,
3. využitie, reštrukturalizácia, rozvoj produkčného potenciálu a zvyšovanie inovačnej kapacity regiónov
4. Zachovanie a ochrana životného prostredia v obci

## Koherentné poradie faktorov rozvoja

Medzi kľúčové faktory rozvoja obce patrí jej výborná geografická poloha, ktorá výraznou mierou determinuje a určuje budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti obci v budúcnosti. Dobrá štruktúra sídelnej siete pre obsluhu územia má význam predovšetkým z hľadiska lokalizácie firiem a z hľadiska kvality života obyvateľov v obci.

Blízkosť významných mestských sídel prepojených s obcou dopravnou a technickou infraštruktúrou prináša zo sebou predovšetkým ekonomické a sociálne výhody. Ako sú napr. dostatok pracovných príležitostí, kvalitná štruktúra ekonomických činností a predpoklad pre rast a rozvoj potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a znižovanie nezamestnanosti. Obec sa nachádza v regióne so značným potenciálom pre rozvoj priemyslu v okolí. V budúcnosti sa očakáva rozvoj priemyslu a v rámci neho zvyšovanie produktivity práce a pridanej hodnoty. Kvalitné podmienky pre umiestnenie firiem a závodov v spojení s relatívnym dostatkom zdrojov v regióne tiež vzbudzujú značný záujem zahraničných investorov.

Ekonomický potenciál daného regiónu predstavuje spolupôsobenie existujúcich ľudských zdrojov, kapitálu a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Ekonomický potenciál je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností obce a determinantom životnej úrovne jej obyvateľstva. Je východiskom všetkých rozvojových zámerov, ktoré sa obce dotýkajú. Dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce. Využitie ekonomického potenciálu obce závisí od viacerých faktorov. Okrem dopytu sú to predovšetkým ekonomicko-technické parametre výrobných zariadení alokovaných v regióne, konkurencieschopnosť ich potenciálnej produkcie, kvalita a dostupnosť pracovnej sily a pod. Úroveň tohto potenciálu a stupeň jeho využitia sa priamo odzrkadľuje v ekonomickej výkonnosti obce.

Kompletná školská infraštruktúra, ako i blízkosť nadradených vnútroštátnych a medzinárodných koridorov zabezpečujú obci zvýšenie rozvoja.

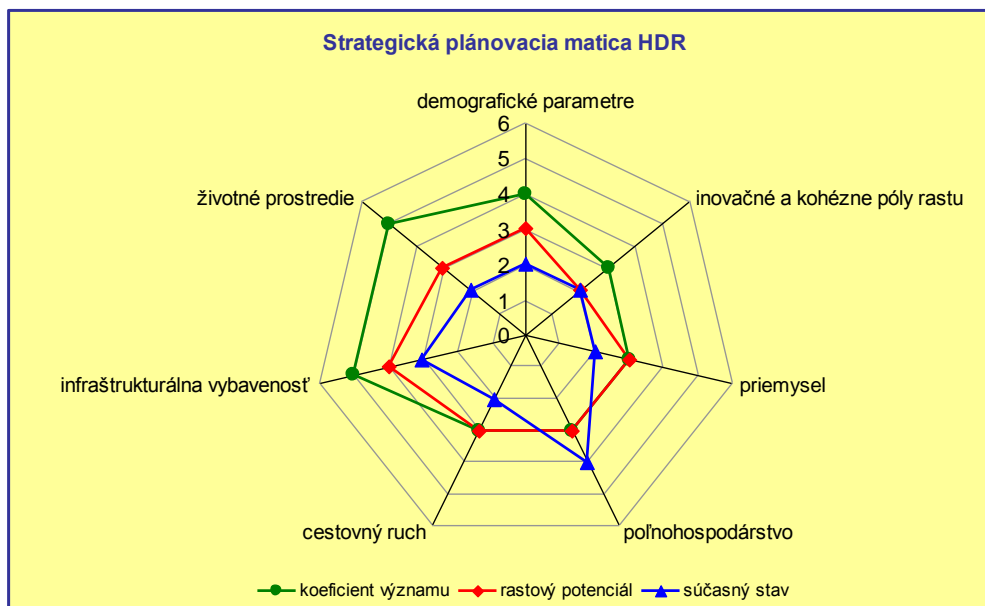
## Koherentné poradie disparít

Podstatnou disparitou je pokles počtu obyvateľov v obci. Zhoršovanie populačnej situácie v obci je spojené s výraznou zmenou demografického správania obyvateľov od 90-tych rokov. V podstate predstavuje proces identický so situáciou vo vyspelých krajinách. Na druhej strane však tento stav súvisí čiastočne aj so zmenenými vnútornými podmienkami slovenskej spoločnosti (zvýšené životné náklady, výrazná nezamestnanosť, finančná nedostupnosť bývania), ktoré majú dopady najmä na mladé rodiny a mladých ľudí.

Nedostatočné využitie existujúceho rastového potenciálu v obci bude mať v budúcnosti za následok hospodárske zaostávanie obce v porovnaní s okolitými obcami a následne celkový úpadok, pokles počtu obyvateľov a znižovanie kvality života v dôsledku zastarávania infraštruktúry. Skutočnosť, že kvalitný ekonomický, ľudský a sociálny potenciál je sústredený najmä v mestách, komplikuje naštartovanie rozvojových trendov v obci a vytvára disproporcie, ktoré ovplyvňujú charakter i časovú náročnosť ich adaptovania sa na nové rozvojové trendy.

Jednou z ďalších disparít obce, ktorá vyžaduje riešenie v strednodobom horizonte je dobudovanie kanalizácie v obci. Na základe novej úpravy zákona o vodách (§ 32 zákona 184/2002 Z.z.), ktorý stanovuje povinnosť odvádzať komunálne odpadové vody verejnými kanalizáciami. Aglomerácie od 2 000 do 10 000 EO (ekvivalentných obyvateľov) sú povinné takéto odvádzanie zabezpečiť do konca roku 2015 a aglomerácie nad 10 000 EO do konca roku 2010 podľa plánu rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií.

Na základe definícií jednotlivých kľúčových faktorov a disparít rozvoja bola vypracovaná strategická plánovacia matica pre určenie najperspektívnejších vektorov rozvoja.



Uvedené parametre na osiach predstavujú oblasti ktoré sú vitálne pre rozvoj obce. Súčasný stav poukazuje na blízkosť obce k centráram rozvoja a priemyselným oblastiam, priemerné demografické parametre, parametre pre poľnohospodárstvo a priemysel v obci, ktorý je založený prevažne na mikro-podnikoch a MSP. Infraštruktúrna vybavenosť v obci vykazuje priemerné hodnoty, ktoré sú zároveň podporené blízkosťou k inovačným a kohéznym pólam rastu. Napriek tomu je zreteľný ich rastový potenciál.

Podstatným faktorom rozvoja obce je životné prostredie regiónu. V súčasnej dobe je životné prostredie regiónu obce v dobrom stave, preto je potrebné ho udržať a chrániť, pretože je základom potrebným rozvoj ostatných parametrov.

### 3. Rozvojová stratégia

Rozvojová stratégia má nasledovné východiská:

- **rozvojové stratégie na vyššej úrovni** v štruktúre regionálneho rozvoja (Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky na roky 2007 – 2013 – pre opatrenia pri ktorých sa neuplatňuje princíp územnej koncentrácie, Program rozvoja vidieka na roky 2007-2013, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja).
- **disperzná teória rozvoja.** NSRR 2007-2013 je budovaný na základe teórie pólov rozvoja, avšak pri koncipovaní PHSR a plánovaných aktivít bola zohľadnená aj Disperzná teória rozvoja, ktorá sa zameriava na komplexný plošný rozvoj regiónu a územia ako celku.
- **výsledky socio-ekonomickej analýzy,** SWOT analýza a analýzy kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja obce
- **výsledky dotazníka** – pomocou neho majú byť do PHSR obce premietnuté potreby, názory a myšlienky o jej budúcom smerovaní z pohľadu obyvateľov
- **určenie nevyhnutných potrieb,** ktoré vyplývajú s platnej legislatívou (napr. nové normy v oblasti ochrany Životného prostredia)

#### 3.1. Ciele a priority

Globálnym cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Abrahám je podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti.

Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálne – trhového a trvalo-udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, bude založené na akceptácii vlastníckych práv jednotlivcov a povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie. Jednotlivé prioritné oblasti s popisom cieľov sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

č.	Priorita	Cieľ
1	Podpora trvalo udržateľného rozvoja	Zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: - priemysel -cestovný ruch -ostatné služby -poľnohospodárstvo
2	Ochrana životného prostredia	Zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.
3	Investície do občianskej infraštruktúry	Prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.
4	Rozvoj občianskej spoločnosti	Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na dani v obci.
5	Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov	Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

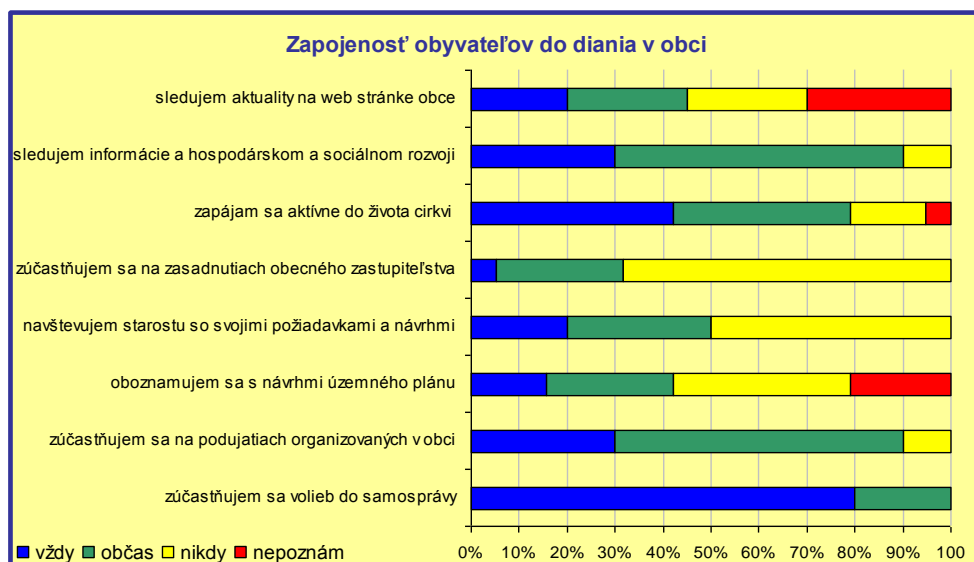
## Výsledky ankety



Časť dotazníka bola zameraná na určenie miery spokojnosti obyvateľov s jednotlivými faktormi kvality života v obci. Na základe ankety je možné identifikovať celkovú spokojnosť s dostupnosťou technickej infraštruktúry (kanalizácie) a úrovňou občianskej infraštruktúry v obci.



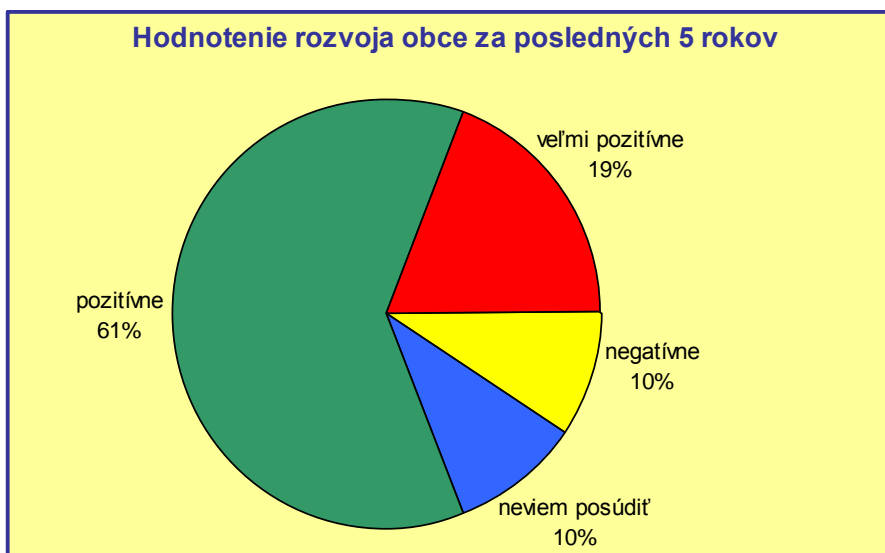
Z pohľadu priorít rozvoja obce z pohľadu obyvateľov jednoznačne dominuje priorita Zlepšenia hromadnej dopravy. Ostatné tri hlavné priority identifikované obyvateľmi v dotazníku boli: pracovné príležitosti v obci, dostupnosť bývania, dostupnosť kanalizácie.



Z hľadiska hodnotenia zapojenosti obyvateľov do diania v obci vyplynulo, že väčšina občanov, ktorí sa do ankety zapojili sa vo väčšej miere aktívne zapája do života obce, cirkvi alebo záujmových združení. Viac ako 90% obyvateľov sa zaujíma o hospodársky a sociálny rozvoj obce.



Medzi najvýznamnejšie udalosti v obci považuje 12% respondentov rekonštrukciu obecného úradu, rekonštrukciu chodníkov a budovanie kanalizácie.



Hodnotenie rozvoja obce za posledných 5 rokov je vnímané obyvateľmi pozitívne. Až 19% obyvateľov, ktorí sa ankety zúčastnili považuje vývoj rozvoja obce za veľmi pozitívny a 61% za pozitívny. Negatívne ho posúdilo 10% respondentov.



Celkovo hodnotili respondenti kvalitu života v obci z väčšej časti ako dobrú alebo veľmi dobrú (spolu 72%). Ako uspokojivú ju hodnotilo 21% respondentov. Ako zlú ju hodnotilo len 7% respondentov.

## 3.2. Opatrenia a aktivity

Opatrenia boli navrhnuté a budú realizované s cieľom komplexného zabezpečenia cieľov stanovených v časti 3.1. Ciele a priority a boli rozdelené podľa prioritných oblastí.

Sumár opatrení:

### 1. Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

**Cieľ opatrenia:** Cieľom je zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: priemysel, cestovný ruch, služby, poľnohospodárstvo, ostatné.

**Stručná charakteristika opatrenia:** Pre zabezpečenie ekonomického rozvoja obce je nutné realizovať opatrenie, ktoré tento rozvoj podporí (pomocou aktivít), avšak realizácia opatrenia bude koncipovaná a komplexne zabezpečená so zreteľom na trvalú udržateľnosť.

**Predpokladané výsledky:** Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

### 2. Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia

**Cieľ opatrenia:** Cieľom je zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.

**Stručná charakteristika opatrenia:** Zabezpečenie rozvoja, ktorý neničí, ale zachováva životné prostredie so zreteľom na špecifické požiadavky a potreby obce a regiónu a vytvára synergický a komplementárny súlad s ostatnými opatreniami.

**Predpokladané výsledky:** Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

### 3. Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

**Cieľ opatrenia:** Cieľom je prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.

**Stručná charakteristika opatrenia:** Zabezpečenie potrebnej technickej infraštruktúry pre kontinuálne zvyšovanie a udržanie kvality života obyvateľstva a naplnenie jeho potrieb ako aj potrieb firiem sídliačich na území obce a využívajúcich uvedenú infraštruktúru.

**Predpokladané výsledky:** Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

### 4. Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

**Cieľ opatrenia:** Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na daniach v obci.

**Stručná charakteristika opatrenia:** Investície pre zabezpečenie a skvalitnenie demokratického systému riadenia obce smerom zdola nahor, za účasti všetkých občanov a zabezpečenie a posilnenie multikulturálnej spoločnosti založenej na odlišných základoch, kultúre a histórii, odbúravanie rasových a etnických predsudkov a posilnenia rodovej rovnoprávnosti a občianskej spolupatričnosti.

**Predpokladané výsledky:** Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

### 5. Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

**Cieľ opatrenia:** Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

**Stručná charakteristika opatrenia:** Investície pre skvalitnenie poskytovaných služieb obyvateľstvu so zameraním na znevýhodnené skupiny obyvateľstva, marginalizované skupiny a sociálne odkázaných občanov.

**Predpokladané výsledky:** Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

### Sumarizácia nákladov na jednotlivé opatrenia:

Opatrenie	počet aktivít	celková suma na opatrenie v tis. Sk
Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí	3	10 450
Zabezpečenie ochrany životného prostredia	5	41 160
Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce	6	63 290
Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní	1	1 000
Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu	2	4 170

### Vysvetlivky k údajom uvedeným v aktivitách:

Financovanie:

- *Náklady v tis. Sk:* Náklady na samotnú technickú realizáciu
- *Možnosti financovania:* možnosti získania financovania s uvedením potencionálneho zdroja
- *Náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj. dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie:* finančné náklady ktoré nie sú kalkulované v nákladoch na samotnú technickú dokumentáciu ale sú pre realizáciu projektu nevyhnutné. Jedná sa o náklady zo strany obce, pri investíciách pri ktorých je investor iný ako obec sa nekalkulujú.
- *Potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk:* súčet nákladov na samotnú technickú realizáciu projektu a nákladov na prípravu projektu. V prípade financovania projektov z využitím nenávratného finančného príspevku (alebo financovanie projektov súkromných investorov) je tu uvedená len suma ktorú projekt vyžaduje prefinancovať zo strany obce.

Dopady:

*Dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky):* sa udáva v hodnote za 1 kalendárny rok

## 1. Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

<b>Aktivita: rekonštrukcia knižnice a múzea</b>
Popis: stavebná rekonštrukcia budovy na základe projektovej dokumentácie
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja Plánovaný rok realizácie: 2010 (podľa finančných možností v období: 2007-2010) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2
<b>Financovanie:</b> Náklady v tis. Sk: 5000 možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR 2007-2013, Podopatrenie 3.4.1. Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 200 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 200
<b>Dopady:</b> dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: nulový
<b>Aktivita: podpora rozvoja cestovného ruchu</b>
Popis: podpora propagácie cestovného ruchu v obci
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja Plánovaný rok realizácie: 2012 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2
<b>Financovanie:</b> Náklady v tis. Sk: 200 možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR 2007-2013, Opatrenie 3.2. Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 50 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 50
<b>Dopady:</b> dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny
<b>Aktivita: vytvorenie ubytovacích kapacít</b>
Popis: vytvorenie ubytovacích kapacít v rámci cestovného ruchu pre využitie potenciálu cestovného ruchu v regióne, v rámci Podpory činností v oblasti cestovného ruchu, PRV 2007-2013
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja Plánovaný rok realizácie: 2013 zodpovedný za realizáciu: súkr. Investor dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
<b>Financovanie:</b> Náklady v tis. Sk: 5000 možnosti financovania: náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 0
<b>Dopady:</b> dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny

## 2. Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia

Aktivita: kanalizácia
<p>Popis: vybudovanie kanalizácie v obci</p> <p>prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2008 (podľa finančných možností v období: 2007-2010)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2</p>
<p><b>Financovanie:</b></p> <p>Náklady v tis. Sk: 20000</p> <p>možnosti financovania: ZSVS a.s., / Envirofond</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 200</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 200</p>
<p><b>Dopady:</b></p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny</p>
Aktivita: rekonštrukcia vodovodu
<p>Popis: rekonštrukcia vodovodu</p> <p>prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2009 (podľa finančných možností v období: 2008-2013)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3</p>
<p><b>Financovanie:</b></p> <p>Náklady v tis. Sk: 15000</p> <p>možnosti financovania:</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 600</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 15600</p>
<p><b>Dopady:</b></p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>
Aktivita: revitalizácia vodných tokov
<p>Popis: revitalizácia vodných tokov</p> <p>prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2007 (podľa finančných možností v období: 2007-2010)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: Povodie Váhu</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3</p>
<p><b>Financovanie:</b></p> <p>Náklady v tis. Sk: 3000</p> <p>možnosti financovania: Povodie Váhu</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 0</p>
<p><b>Dopady:</b></p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

<b>Aktivita: Zberný dvor</b>
Popis: Zberný dvor separovaného zberu odpadu
prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia Plánovaný rok realizácie: 2008 (podľa finančných možností v období: 2007-2010) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
<b>Financovanie:</b> Náklady v tis. Sk: 2000 možnosti financovania: náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 80 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 2080
<b>Dopady:</b> dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny

<b>Aktivita: ochrana životného prostredia</b>
Popis: zlepšenie environmentálneho povedomia verejnosti, vrátane komunikácie so zainteresovanými skupinami, publikácia propagačných a vzdelávacích materiálov, komunikácia v oblasti separovaného zberu odpadov
prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia Plánovaný rok realizácie: 2008 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2
<b>Financovanie:</b> Náklady v tis. Sk: 200 možnosti financovania: OP Životné prostredie - opatrenie 53 - informačné a propagačné aktivity náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 50 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 50
<b>Dopady:</b> dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: pozitívny

### 3. Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

<b>Aktivita: rekonštrukcia hlavnej ulice</b>
Popis: rekonštrukcia komunikácie, osvetlenia, chodníkov, lavičiek a trávnik
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry Plánovaný rok realizácie: 2007 (podľa finančných možností v období: 2007-2009) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
<b>Financovanie:</b> Náklady v tis. Sk: 15000 možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR 2007-2013, Podopatrenie: 3.4.2. Obnova a rozvoj obcí náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 450 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 450
<b>Dopady:</b> dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny

<b>Aktivita: rekonštrukcia športového areálu</b>
Popis: prístrešok, závlaha, kurt, detský kútik
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry Plánovaný rok realizácie: 2008 (podľa finančných možností v období: 2007-2009) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
<b>Financovanie:</b> Náklady v tis. Sk: 5000 možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR 2007-2013, Podopatrenie 3.4.1. Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 200 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 200
<b>Dopady:</b> dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny
<b>Aktivita: NSO - Varadiel</b>
Popis: siete a infraštruktúra pre IBV
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry Plánovaný rok realizácie: 2009 (podľa finančných možností v období: 2007-2010) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2
<b>Financovanie:</b> Náklady v tis. Sk: 2000 možnosti financovania: náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 80 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 1480
<b>Dopady:</b> dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny
<b>Aktivita: športovisko za ZŠ - telocvičňa</b>
Popis: športovisko za ZŠ - telocvičňa
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry Plánovaný rok realizácie: 2009 (podľa finančných možností v období: 2007-2010) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
<b>Financovanie:</b> Náklady v tis. Sk: 10000 možnosti financovania: náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 400 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 10400
<b>Dopady:</b> dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny

<b>Aktivita: rekonštrukcia ZŠ M. Tareka</b>
Popis: rekonštrukcia budovy ZŠ na základe projektovej dokumentácie
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry Plánovaný rok realizácie: 2008 (podľa finančných možností v období: 2008-2010) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
<b>Financovanie:</b> Náklady v tis. Sk: 14000 možnosti financovania: náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 560 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 14560
<b>Dopady:</b> dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: pozitívny

<b>Aktivita: bytový dom</b>
Popis: výstavba bytového domu
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry Plánovaný rok realizácie: 2008 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
<b>Financovanie:</b> Náklady v tis. Sk: 15000 možnosti financovania: ŠFRB náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 600 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 11100
<b>Dopady:</b> dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: pozitívny

#### 4. Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

<b>Aktivita: rekonštrukcia rozhlasu</b>
Popis: rekonštrukcia obecného rozhlasu
prioritná oblasť: Rozvoj občianskej spoločnosti Plánovaný rok realizácie: 2011 (podľa finančných možností v období: 2008-2013) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
<b>Financovanie:</b> Náklady v tis. Sk: 1000 možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR 2007-2013, Podopatrenie: 3.4.2. Obnova a rozvoj obcí náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 0
<b>Dopady:</b> dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný dopad na kvalitu života: pozitívny

## 5. Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

### Aktivita: komunitné centrum

Popis: rekonštrukcia komunitného centra - stavebné úpravy

prioritná oblasť: Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov

Plánovaný rok realizácie: 2008 (podľa finančných možností v období: 2008-2009)

zodpovedný za realizáciu: obec

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1

#### Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 3000

možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR 2007-2013, Podopatrenie 3.4.1. Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 120

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 120

#### Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk

dopad na kvalitu života: pozitívny

### Aktivita: informačný systém

Popis: vytvorenie informačného systému pre zlepšenie elektronickej komunikácie OcÚ s občanmi, investície do hardvérového a softvérového vybavenia OcÚ. Realizácia e-governmentu na úrovni samosprávy

prioritná oblasť: Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov

Plánovaný rok realizácie: 2013

zodpovedný za realizáciu: obec

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2

#### Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 1000

možnosti financovania: OP informatizácia spoločnosti, Opatrenie 12 elektronizácia verejnej správy na regionálnej a miestnej úrovni

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 50

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 100

#### Dopady:

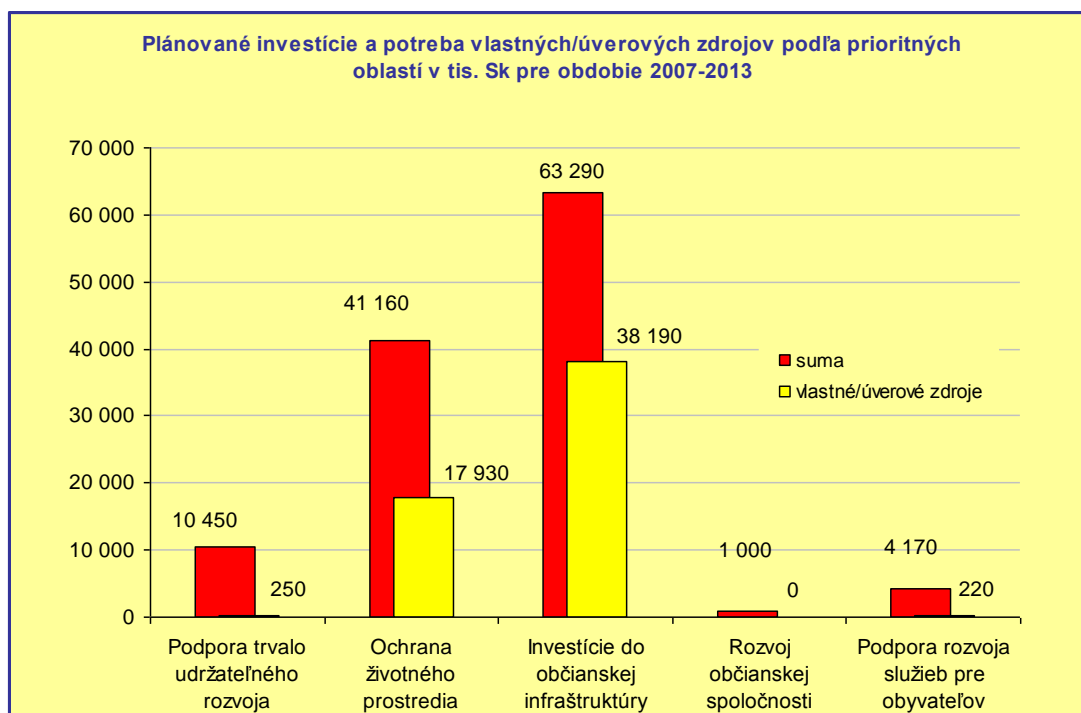
dopad na zamestnanosť: nulový vplyv

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk

dopad na kvalitu života: pozitívny

### 3.3. Opis rozvojovej stratégie

Samotná charakteristika rozvojovej stratégie vyplýva na piatich prioritných oblastiach určených v kapitole 3.1.



Výška investícií bola kalkulovaná na základe prioritných oblastí a na základe strategickej plánovacej matice HDR. Určuje potrebu vlastných zdrojov podľa výšky investícií, ktoré boli definované ako determinujúce faktory rozvoja obce. Výška plánovaných investícií / nákladov pre jednotlivé prioritné oblasti závisí od viacerých faktorov:

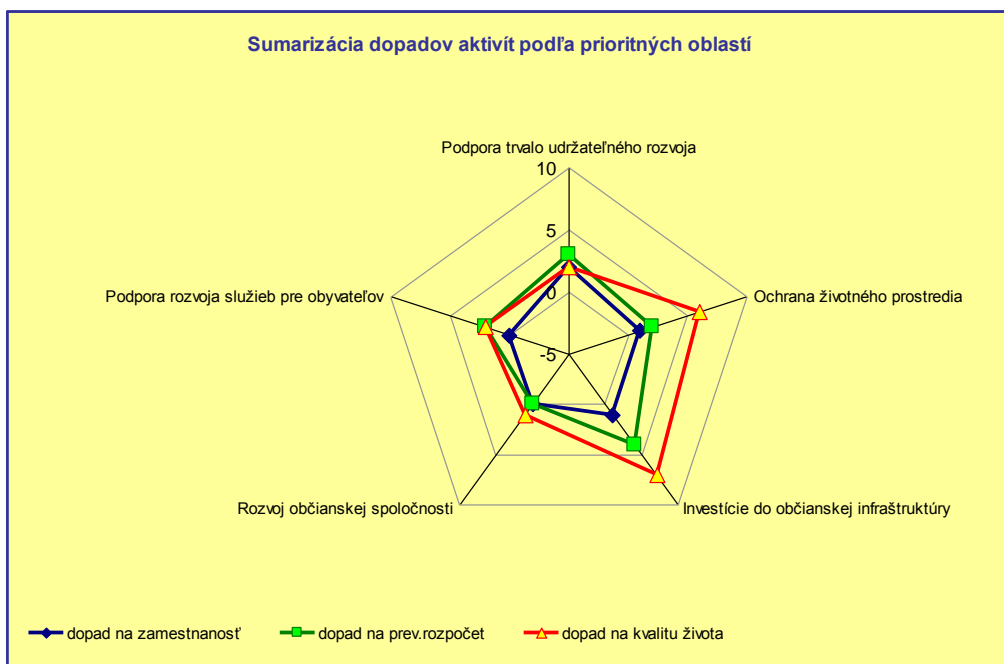
- investičná náročnosť aktivít – aktivity v oblasti občianskej infraštruktúry kladú najvyššie nároky na financovanie
- miery využitia cudzích zdrojov a zapojenia partnerov – do aktivít v oblasti trvalo udržateľného rozvoja sa budú zapájať aj partneri, ktorí prevezmú veľkú časť financovania a tak spoluúčasť obce je nižšia
- nižšia celková suma aktivít v peňažnom vyjadrení neznamená nižšiu prioritu týchto aktivít alebo zanedbávanie tejto oblasti – tieto aktivity sú jednoducho menej finančne náročné avšak získanie iných zdrojov je často ťažšie.

Definovanie rozvojovej stratégie obce nadväzuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo prinajmenšom zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Rozvoj obce je chápaný ako jej hospodársky rozvoj, predovšetkým ako hospodársky rast. Malo by ísť hlavne o taký rozvoj, ktorý neničí vlastnú surovinovú a ľudskú základňu, zachováva životné prostredie, teda o trvalo-udržateľný.

### 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Medzi merateľné ukazovatele zaraďujeme aj výšku nákladov (náklady celkové, náklady na prípravu projektov a potrebu financovania z vlastných zdrojov) a merateľné sú aj dopady na zamestnanosť, prevádzkový rozpočet a kvalita života v obci.

Merateľné ukazovatele sú podrobne charakterizované v rámci kapitoly 3.2. Opatrenia a aktivity, v tejto časti preto uvádzame ich sumarizáciu:



Z uvedenej sumarizácie vyplýva, že :

- plánované aktivity v prioritnej oblasti podpora trvalo udržateľného rozvoja a investície do občianskej infraštruktúry budú mať najpozitívnejší vplyv na zamestnanosť
- kvalitu života občanov najviac posilnia aktivity v prioritnej oblasti Investície do občianskej infraštruktúry a ochrana životného prostredia
- dopad na rozpočet obce je prevažne pozitívny

Rozvojová stratégia obce vychádza predovšetkým zo silných stránok a maximálnom možnom využití príležitostí identifikovaných vo SWOT analýze a strategickej plánovacej matici.

## 4. Finančný plán

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z nasledovných zdrojov:

- **rozpočet obce** je základným zdrojom financovania aktivít. V zmysle východiskových parametrov rozpočtu verejnej správy na rok 2007 sa v roku 2007 predpokladá rast hospodárstva na úrovni 8,9%, rast zamestnanosti o 0,8% a rast reálnych miezd o 4,1%. Priemerná ročná miera inflácie sa očakáva v hodnote 2,7%. Rozhodujúci podiel na príjmoch rozpočtov obcí budú mať v roku 2007 daňové príjmy, dotácie a transfery. V roku 2007 sa plánuje ich výnos v sume 48,9 mld. Sk. Z výnosov týchto daní a transferov musia obce a mestá zabezpečiť financovanie svojich originálnych pôsobností vrátane všetkých pôsobností presunutých a presúvaných z orgánov štátnej správy na obce v rámci pokračujúcej decentralizácie verejnej správy. Výnos dane z príjmov fyzických osôb sa odhaduje v sume 2,8 mld. Sk a výnos z príjmov právnických osôb sa odhaduje na 48,9 mld. Sk. Dotácie na prenesený výkon štátnej správy sa odhadujú v sume 15,39 mld. Sk, čo je v porovnaní s rokom 2006 nárast o 2,2%. Výška voľných prostriedkov je však limitovaná a preto je vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na nasledovné:
  - **zabezpečiť prípravu projektov** – projektová dokumentácia, príprava žiadostí na čerpanie eurofondov a podobne
  - **spolufinancovať europrojekty** – štandardne je nevyhnutné podieľať sa časťou 5% na europrojektoch. Tento podiel vzrastie, ak zoberieme do úvahy aj vedľajšie náklady projektov.
  - **financovanie bežných aktivít** – ide najmä o neinvestičné aktivity v oblasti služieb obyvateľom alebo podpore kultúrneho a športového života
- **ostatné verejné zdroje**, najmä prostriedky ŠFRB sú vhodné na financovanie bytovej výstavby. Príležitosti na získanie nenávratného finančného príspevku zo štátneho rozpočtu sú v značnej miere obmedzené. Podstatným parametrom pre získanie dotácie na výstavbu obecných bytov bude projektovaná rozloha obytnej plochy jednotlivých b.j.
- **súkromné zdroje** – je možné použiť najmä na v projektoch, ktoré sú orientované na podporu podnikateľského prostredia a súkromný sektor z neho bude mať tiež osôh
- **štrukturálne fondy EÚ** – je možné použiť na financovanie mnohých projektov, avšak treba uvážiť ich zložitú a náročnú prípravu.
- **úverové zdroje** – úvery sú vhodné na riešenie akútnych investičných potrieb prípadne na financovanie aktivít s pozitívnym dopadom na rozpočet obce.

Analýza súčasného hospodárenia – rok 2006, Súvaha obce k 31.12.2006 (Skrátená forma):

tis. Sk		
<b>neobežný majetok spolu</b>	<b>31 524</b>	<b>86,2%</b>
<b>dlhodobý nehmotný majetok</b>	<b>0</b>	<b>0,0%</b>
<b>dlhodobý hmotný majetok</b>	<b>24 791</b>	<b>67,8%</b>
<i>pozemky</i>	11 760	32,2%
<i>umelecké diela a zbierky</i>	0	0,0%
<i>stavby</i>	11 569	31,6%
<i>stroje, prístroje a zariadenia</i>	241	0,7%
<i>dopravné zariadenia</i>	249	0,7%
<i>obstaranie HIM</i>	941	2,6%
<i>drobný dlh. hm. majetok</i>	31	0,1%
<i>ostatný HIM</i>	0	0,0%
<b>dlhodobý finančný majetok</b>	<b>6 733</b>	<b>18,4%</b>
<b>obežný majetok</b>	<b>5 029</b>	<b>13,8%</b>
<i>zásoby</i>	9	0,0%
<i>pohľadávky</i>	33	0,1%
<i>finančný majetok</i>	4 987	13,6%
rozpočtové účty, z toho:	0	0,0%
<i>prostriedky rozpočtového hospodárenia</i>	0	0,0%
<b>majetok spolu</b>	<b>36 553</b>	<b>100,0%</b>
<b>vlastne zdroje</b>	<b>36 203</b>	<b>99,0%</b>
<i>majetkove fondy</i>	31 526	86,2%
<i>finančné a peňažne fondy</i>	2 335	6,4%
<i>výsledok hospodárenia</i>	2 342	6,4%
zdroje krytia prostriedkov rozpočt.hosp.	0	0,0%
<b>cudzíe zdroje</b>	<b>350</b>	<b>1,0%</b>
<i>dlhodobé záväzky</i>	13	0,0%
<i>krátkodobé záväzky</i>	337	0,9%
<i>bankové úvery</i>	0	0,0%
<i>prechodné účty pasívne</i>	0	0,0%
<b>pasíva celkom</b>	<b>36 553</b>	<b>100,0%</b>

Majetok obce tvorí predovšetkým dlhodobý hmotný majetok v celkovej súčasnej hodnote 24 791 tis. Sk. Tvoreným je predovšetkým skupinou pozemky (11 760 tis. SK; 32,2% majetku obce) a stavby (11 569 tis. Sk; 31,6% majetku obce), ktorej účtovná amortizácia je 49,1%.

vybrané ukazovatele	
momentálna likvidita	4 650 tis. Sk
likvidita 1. Stupňa	4 650 tis. Sk
likvidita 2.stupňa	4 683 tis. Sk
likvidita 3.stupňa	4 692 tis. Sk
ukazovateľ zadlženosti	0,96%
miera zadlženosti	0,97%
úverová zaťaženosť	0,00%
miera opotrebenie stavieb	49,1%
miera opotrebenia zariadení a tech.	77,5%

Obec má v súvislosti s prevádzkou vyrovnané záväzky a jej aktivity sú v súlade so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

O perspektívnom hospodárení a dostatočnom objeme likvidných prostriedkov vypovedá kladná hodnota likvidity 1., 2. a 3. stupňa za rok 2006.

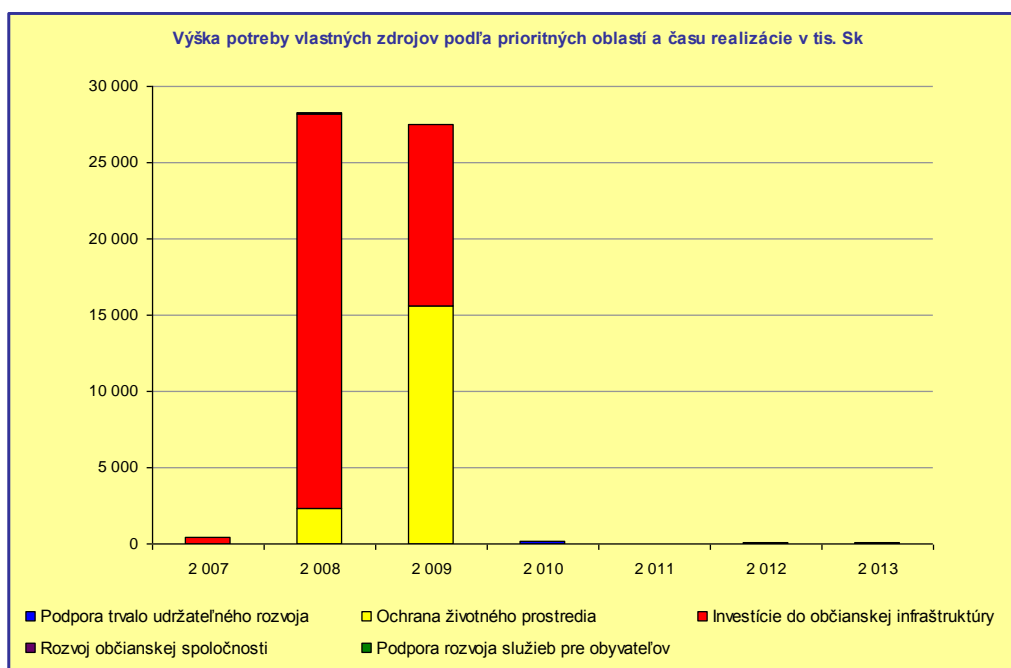
Pod likviditou rozumieme schopnosť podniku uhradiť včas svoje záväzky voči všetkým dodávateľom (veriteľom). Pod likvidnosťou aktív rozumieme schopnosť v čo najkratšom čase pretransformovať jednotlivé majetkové súčasti podniku na peňažné prostriedky, a to bez straty alebo bez podstatnej zľavy z ich účtovnej hodnoty.

Likvidita 1. stupňa vypovedá, aký podiel krátkodobých dlhov môže subjekt k určitému dňu (v závislosti od toho z ktorého dňa sú pre analýzu poskytované údaje) vyplatiť v hotovosti. Za optimálny sa považuje pomer od 0,20 do 0,60.

Likvidita 2. stupňa vypovedá o tom, ako je subjekt schopná zaplatiť krátkodobé dlhy bez predaja zásob. Zásoby môžu byť ovplyvnené ich likvidnosťou. Tento ukazovateľ pre posúdenie likvidity veľmi dôležitý. V zásade platí, že hodnota ukazovateľa by sa mala pohybovať od 1,00 do 1,50. Ak je hodnota menšia ako 1,00, subjekt musí rátať s tým, že na zapltenie záväzkov bude musieť likvidovať zásoby. Ak je hodnota vyššia ako 1,00, tak po úhrade krátkodobých záväzkov má ešte rezervu (napr. ak bežná likvidita je 1,25, táto rezerva predstavuje 25 %).

Ukazovateľ udáva podiel krátkodobých dlhov na financovaní obežného majetku. Čím je likvidita 3. stupňa väčšia, tým je väčší podiel financovania krátkodobého majetku dlhodobými zdrojmi, čo znižuje riziko platobnej neschopnosti pre prípad, že sa nepodarí premeniť časť nepeňažného obežného majetku na peňažné prostriedky. Hodnota ukazovateľa nemá byť menšia ako 1,50, optimum je 2,00 a za maximálnu hodnotu je považovaný pomer 2,50.

Plánované aktivity boli posudzované z finančného hľadiska pre posúdenie súladu investičných aktivít a ich rozpočtov so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

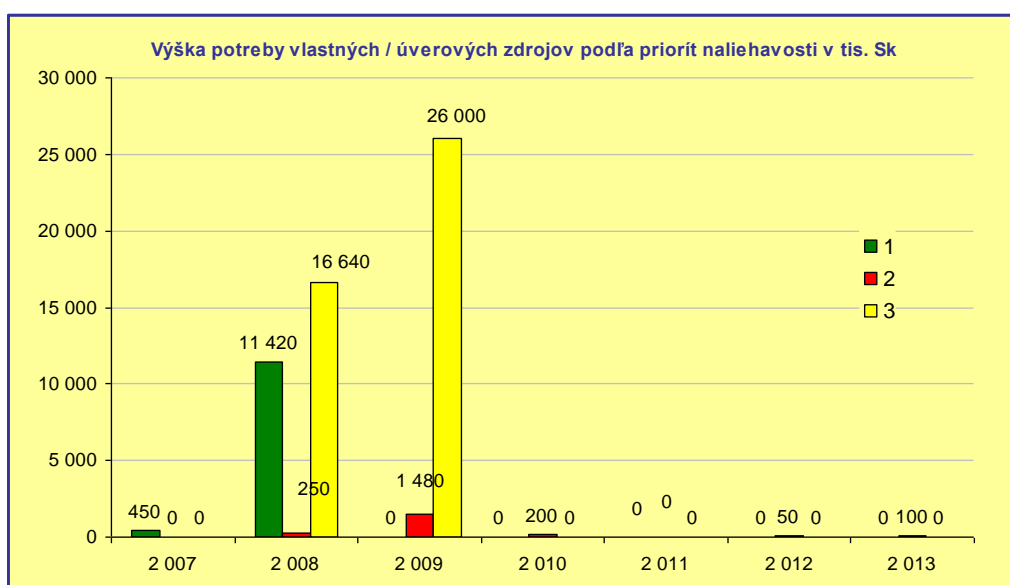


Tabuľka predstavuje potrebu vlastných zdrojov v jednotlivých rokoch realizácie aktivít plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. V prvých rokoch bude obec realizovať hlavne investície zamerané na občiansku infraštruktúru, ochranu životného prostredia a trvalo udržateľný rozvoj, ktoré sú zásadné pre rozvoj obce a príchod investorov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja predpokladá vyššie investície v prvých rokoch, nakoľko sa počíta aj s úverovým financovaním s následným splácaním v ďalších rokoch.

Nasledujúca tabuľka predstavuje alternatívne možnosti investícií v závislosti od možnosti získania financovania rozvojových projektov obce:

- **Priorita č.1 – najvyššia priorita.** Uvedené investície budú realizované bezpodmienečne, pretože sú najnaliehavejšie a najakútnejšie z hľadiska rozvoja obce. Uvedené investície budú realizované bez ohľadu na to, či obec získa financovanie pre uvedené aktivity zo zdrojov EU.
- **Priorita č. 2 – stredná priorita.** Uvedené investície budú realizované v prípade, že obec získa prostriedky na realizáciu aktivít z prostriedkov EU. V prípade nezískania uvedených prostriedkov, budú investície odložené do času, pokiaľ nebude zaistené financovanie.
- **Priorita č.3 – najnižšia priorita.** Prevažne projekty menšieho rozsahu a finančnej náročnosti, ktoré je možné realizovať vlastnými zdrojmi ale nemali by ohroziť aktivity s vyššou prioritou



Z hľadiska potrieb rozvoja obce je dôležité zabezpečiť aj participáciu súkromných zdrojov na projektoch. Preto obec bude realizovať aktivity pre vytvorenie priaznivého investičného prostredia v obci (viď. kapitolu 3.2.)

#### 4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie

Plánované čerpanie zdrojov bolo uvedené v časti 3.2 ku každej aktivite samostatne. Na tomto mieste uvádzame sumarizáciu čerpania jednotlivých zdrojov.

Rozdelenie financií na programovacie obdobie									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2007	18 480	18 480	11 250	7 230	4 508	2 273	450		
2008	61 010	61 010	24 525	36 485	8 175		28 310		
2009	28 080	28 080		28 080	600		27 480		
2010	5 200	5 200	3 750	1 450	1 250		200		
2011	1 000	1 000	750	250	250				
2012	250	250	150	100	50		50		
2013	6 050	1 050	713	338	238		100	5 000	
Spolu	120 070	114 020	40 425	73 245	14 533	2 273	56 440	5 000	

Údaje sú v tis. Sk

#### 4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia

Doleuvedená tabuľka uvádza súhrn čerpania zdrojov podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Rozdelenie financií na priority a opatrenia									
prioritná pblasť	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
1	10 450	5 450	3 900	1 550	1 300		250	5 000	
2	41 160	41 160	15 150	26 010	5 808	2 273	17 930		
3	63 290	63 290	18 375	44 915	6 725		38 190		
4	1 000	1 000	750	250	250				
5	4 170	4 170	2 963	1 208	988		220		
Spolu	120 070	115 070	41 138	73 933	15 070	2 273	56 590	5 000	

Údaje sú v tis. Sk

## 5. Zabezpečenie realizácie

PHSR je potrebné podrobiť každoročnému posúdeniu v odborných komisiách a tak aktualizovať plán aktivít na nasledujúci rok. PHSR je živý dokument, ktorý je potrebné aktualizovať a upravovať podľa akútnych potrieb či možností financovania.

Strategické plánovanie podpory rozvoja obce je charakteristické najmä:

- orientáciou podpory na dosiahnuté efekty,
- hierarchickým usporiadaním cieľov,
- riadením na základe procesov,
- permanentným monitorovaním a vyhodnocovaním efektov,
- permanentným učením sa a inováciou,
- rozvíjaním partnerstiev,
- zodpovednosťou voči verejnosti,

Na základe poznatkov o efektívnosti a účinnosti vynaložených nákladov sa budú iniciovať inovačné zlepšenia v rámci stanovovania cieľov v obci. Informácie o účinnosti a efektívnosti vynakladaných prostriedkov sú nenahraditeľným zdrojom permanentného rozširovania poznatkov v oblasti podpory rozvoja obce.

### 5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Zabezpečenie realizácie a naplnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností všetkých zodpovedných osôb.

V časti 3.2 je uvedený subjekt zodpovedný za realizáciu každej aktivity. Väčšina aktivít je v pôsobnosti obce. Nakoľko sú tieto aktivity rozsiahle a náročné, je potrebné určiť konkrétne osoby či komisie v orgánoch obce, ktoré budú za tieto aktivity riadiť a koordinovať.

V pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja neurčujeme konkrétne mená či posty, nakoľko takéto rozhodnutia je potrebné robiť operatívne.

Je však možné rámcovo určiť kompetencie jednotlivých orgánov obce. Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Zastupiteľstvo obce je najvyšší orgán na čele so starostom, má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce.

Obecné zastupiteľstvo prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu, ustanovuje riadiacu skupinu alebo osobu, ktorá bude poverená riadením procesu, schvaľuje návrhy a projekty rozvoja, dojednáva partnerské vzťahy, hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu a zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách.

Zastupiteľstvo spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce. Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Na realizácii programu sa budú podieľať odborníci a partneri, nakoľko účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem podnikateľskej sféry sú vhodnými partnermi, subjekty so skúsenosťami vo sfére čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ.

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je najvhodnejšia prostredníctvom implementačných projektov, ktoré môže obec realizovať sama alebo v spolupráci s externými poradenskými organizáciami. Úlohou implementačného projektu je zaviesť dané opatrenie do praxe a ďalej vykonať potrebné opatrenia, aby sa pokračovalo v práci navrhnutým smerom, alebo priamo zrealizovať opatrenie do jeho úspešného naplnenia cieľov a dosiahnutia programovaného

výsledku a stavu.

Organizačné opatrenia špecifikujú nástroje, ktorými bude zabezpečené napĺňanie vytýčených strategických cieľov a zámerov v PHSR a nástroje akým sa strategický dokument dopĺňa a aktualizuje. Je potrebné zabezpečiť inštitucionálne zabezpečenie implementácie konkretizovaných zámerov v jednotlivých oblastiach rozvoja obce. Inštitucionálne hľadisko poskytne informáciu o tom, kto bude realizovať naplnenie vytýčených cieľov a kto ponese zodpovednosť za ich dosiahnutie a splnenie. Zodpovednosť je konkretizovaná v rámci každého jedného plánovaného projektu v obci.

## **5.2. Monitorovanie a hodnotenie**

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PHSR.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Po implementácii bude pracovná skupina plniť aj funkciu monitorovania a hodnotenia. Konkrétne pôjde o sledovanie vývoja, smerovania a zmien vonkajších podmienok v obci, požiadaviek obyvateľov, ako aj požiadavky ďalších cieľových skupín (návštevníkov, investorov a podnikateľov). V procese monitorovania sa zhromažďujú údaje o realizovaných projektoch. Na základy výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období.

Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny. Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia,

sú hodnotiace a monitorovacie správy.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätnej väzby. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

### 5.3. Harmonogram realizácie

Každá aktivita má v časti 3.2 určený predpokladaný termín realizácie. Dolu uvedené tabuľka sumarizuje harmonogram podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Harmonogram realizácie podľa priorit							
oblasť / rok	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013
Podpora trvalo udržateľného rozvoja							
Ochrana životného prostredia							
Investície do občianskej infraštruktúry							
Rozvoj občianskej spoločnosti							
Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov							

Časový harmonogram nie je záväzný a bude priebežne aktualizovaný na základe finančnej situácie a rozpočtu obce.

## 6. Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je spracovaný na báze viacerých dokumentov a v súlade s príslušnými zákonnými predpismi. Časť PHSR je zameraná na komplexnú analýzu v oblastiach ako demografia, nezamestnanosť, hospodársku oblasť, sociálnu a technickú infraštruktúru a iné oblasti, ktoré popisujú a analyzujú súčasný stav v obci, ktorý je detailnejšie rozpracovaný v SWOT analýze popisujúcej silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. PHSR je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorít, opatrení a financovania. Vzhľadom na súčasné postavenie regionálneho rozvoja v rámci Slovenskej republiky, ktorý nevytvára priame nástroje podpory v regiónoch (VÚC), je dokument PHSR účelovo a explicitne zameraný na ciele a priority rozvoja kraja pod., Národného Strategického referenčného Rámca so zameraním na roky 2007 – 2013 a Plánu rozvoja vidieka SR 2007-2013. Sleduje sa tým najmä možnosť využívania nástrojov pomoci EÚ, to znamená využitie štrukturálnych fondov a kohézneho fondu. Vykonalnosť PHSR bude závislá od mnohých faktorov, predovšetkým od schopnosti zainteresovaných subjektov vypracovávať a predkladať príslušným ústredným riadiacim orgánom a ich sprostredkujúcim implementačným agentúram také projekty, ktoré budú konkurencieschopné. Veľký význam pre realizovanie jednotlivých opatrení a aktivít definovaných v PHSR bude mať úroveň riadenia a koordinácie celého procesu prípravy projektov a ich presadzovania na národnej úrovni. Program je potrebné hodnotiť ako dokument otvorený, ktorý môžu orgány obce priebežne dopĺňať a o nové aktivity, respektíve vypúšťať tie opatrenia, ktorých realizácia nie je v možnostiach obce.

Nástrojom pre naplnenie úloh vyplývajúcich z Národného plánu regionálneho rozvoja SR je PHSR ako základný programovací dokument pre uskutočňovanie regionálnej politiky ako aj základný rámec pre budúce projekty, v oblasti znižovania regionálnych disparít. Program zároveň odráža aj nový spôsob spolupráce s EÚ založenej na princípoch partnerstva, otvorenosti, subsidiarity a hospodárskej a sociálnej súdržnosti na úseku regionálneho rozvoja. Hlavnou myšlienkou tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť spoločnosti, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja.